

กรอบการพัฒนากิจกรรมเชิงพื้นที่ อำเภอทุ่งศรีอุดม ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม
จังหวัดอุบลราชธานี

คำนำ

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ฉบับนี้ จัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอทุ่งศรีอุดม ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม อาสาสมัครเกษตรประจำหมู่บ้าน เกษตรกร องค์กรภาคีต่างๆ รวมทั้งส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันจัดเก็บข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ ตามกระบวนการจัดทำแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม เริ่มตั้งแต่การเข้าสู่กระบวนการประเมินความสัมพันธ์ การเปลี่ยนแปลงในชุมชน การประเมินปัญหา สาเหตุของปัญหาของเกษตรกรในการประกอบอาชีพทางการเกษตร เพื่อจัดทำแนวทางแก้ไขปัญหาและแผนงานโครงการต่าง ๆ ของอำเภอ ซึ่งจะตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรโดยตรง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่ากรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่อำเภอทุ่งศรีอุดม ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอในภาพรวม และขอขอบพระคุณหน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านการจัดเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลและให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้เป็นอย่างดี

สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม

มกราคม ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	(๓)
สารบัญรูป	(๖)
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
<u>ข้อมูลด้านกายภาพ</u>	๑
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๓
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๔
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๔
๓. สภาพภูมิอากาศ	๙
๓.๑ ฤดูกาล	๙
๓.๓ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๐
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๐
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๐
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ	๑๐
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๑
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๑
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๑๑
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๒
<u>ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ</u>	๑๓
๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๓
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๕
<u>ข้อมูลด้านสังคม</u>	๑๕
๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๑๕
๑.๑ เกษตรกร	๑๕
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๑๘

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอ	๒๔
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๔
ชนิดสินค้า ข้าว	๒๔
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๒๔
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๔
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๗
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๗
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๒๘
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๘
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๙
ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง	๓๐
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๐
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๐
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๒
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๓๓
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๓๔
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๓๔
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๕
ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๖
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๖
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๖
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๓๘
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๓๙
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๔๐
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๐
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๑
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๔๒
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๕๑
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๕๑
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๒
บรรณานุกรม	๖๖

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑	๒
ตารางที่ ๒	๒
ตารางที่ ๓	๓
ตารางที่ ๔	๑๐
ตารางที่ ๕	๑๐
ตารางที่ ๖	๑๑
ตารางที่ ๗	๑๑
ตารางที่ ๘	๑๒
ตารางที่ ๙	๑๒
ตารางที่ ๑๐	๑๒
ตารางที่ ๑๑	๑๓
ตารางที่ ๑๒	๑๔
ตารางที่ ๑๓	๑๔
ตารางที่ ๑๔	๑๕
ตารางที่ ๑๕	๑๖
ตารางที่ ๑๖	๑๖
ตารางที่ ๑๗	๑๖
ตารางที่ ๑๘	๑๖
ตารางที่ ๑๙	๑๘
ตารางที่ ๒๐	๑๘
ตารางที่ ๒๑	๑๘
ตารางที่ ๒๒	๒๐
ตารางที่ ๒๓	๒๑
ตารางที่ ๒๔	๒๑
ตารางที่ ๒๕	๒๑
ตารางที่ ๒๖	๒๒
ตารางที่ ๒๗	๒๒
ตารางที่ ๒๘	๒๓
ตารางที่ ๒๙	๒๔
ตารางที่ ๓๐	๒๕
ตารางที่ ๓๑	๒๖
ตารางที่ ๓๒	๒๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๒๙
ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์ประกอบเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๙
ตารางที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓๐
ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	๓๑
ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓๒
ตารางที่ ๓๘ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๗ อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓๔
ตารางที่ ๓๙ แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๓๕
ตารางที่ ๔๐ แสดงองค์ประกอบเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๓๕
ตารางที่ ๔๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๖
ตารางที่ ๔๒ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๗
ตารางที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓๘
ตารางที่ ๔๔ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๘ อำเภอทุ่งศรีอุดม	๔๐
ตารางที่ ๔๕ แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๔๑
ตารางที่ ๔๖ แสดงองค์ประกอบเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๑
ตารางที่ ๔๗ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อำเภอทุ่งศรีอุดม	๔๒
ตารางที่ ๔๘ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า มันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม	๔๕
ตารางที่ ๔๙ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอทุ่งศรีอุดม	๔๗
ตารางที่ ๕๐ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ชนิดสินค้า ข้าว	๕๑
ตารางที่ ๕๑ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง	๕๕
ตารางที่ ๕๒ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๕๘
ตารางที่ ๕๓ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๖๒

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ภาพแสดงขอบเขตการปกครองอำเภอทุ่งศรีอุดม	๑
ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓
ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชันของอำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	๔
ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภออำเภอทุ่งศรีอุดม	๙
ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	๑๓
ภาพที่ ๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอทุ่งศรีอุดม	๒๔
ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอทุ่งศรีอุดม	๒๕
ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม	๒๖
ภาพที่ ๙ แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกข้าว ในอำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	๒๗
ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	๒๘
ภาพที่ ๑๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓๐
ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง(พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓๑
ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓๒
ภาพที่ ๑๔ แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภออำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	๓๓
ภาพที่ ๑๕ แสดงวิธีการตลาดมันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	๓๔
ภาพที่ ๑๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓๖
ภาพที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓๗
ภาพที่ ๑๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม	๓๘
ภาพที่ ๑๙ แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภออำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	๓๙
ภาพที่ ๒๐ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี	๔๐

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

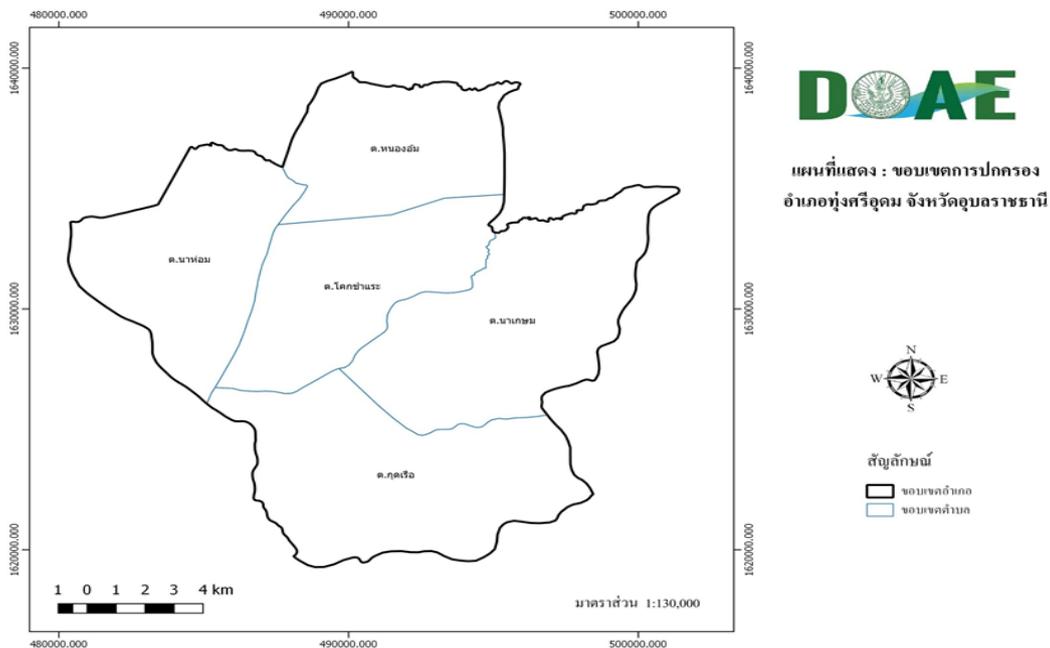
ด้วยจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีนโยบายที่จะกระจายการบริหารงานของทางราชการให้ทั่วถึง และใกล้ชิดกับประชาชนในท้องที่ห่างไกล เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วแก่ประชาชนในการติดต่อ ขอรับบริการจากหน่วยงานของรัฐและเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองสมโภชในโอกาสที่จังหวัดได้รับการสถาปนา เป็น“ราชธานี” ครบ ๒๐๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงให้อำเภอเดชอุดมเสนอขอจัดตั้งกิ่งอำเภอขึ้นที่ ตำบลโคกขำระ โดยตั้งชื่อว่า “กิ่งอำเภอทุ่งศรีอุดม” และได้ผ่านความเห็นชอบจากสภาจังหวัด ซึ่งต่อมา กระทรวงมหาดไทยได้มีประกาศจัดตั้ง กิ่งอำเภอทุ่งศรีอุดม โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๓๕ ต่อมา ได้ยกฐานะเป็นอำเภอทุ่งศรีอุดมเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นมา

อำเภอทุ่งศรีอุดม มี ๕ ตำบล ๕๒ หมู่บ้าน อยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ระยะทางประมาณ ๗๓ กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๖๓๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณพื้นที่ ๓๐๗ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑๙๑,๘๗๕ ไร่

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอทุ่งศรีอุดมมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับตำบลสมสะอาด ตำบลนากระแซง อำเภอเดชอุดม
ทิศใต้	ติดกับอำเภอน้ำขุ่น
ทิศตะวันออก	ติดกับตำบลแก้ง อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศตะวันตก	ติดกับอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ , ตำบลทุ่งเท็ง อำเภอเดชอุดม

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงขอบเขตการปกครองอำเภอทุ่งศรีอุดม
(ที่มาสำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม ,พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็น

๕ ตำบล ๕๒ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น องค์การบริหารส่วน-

ตำบล จำนวน ๕ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ตำบล หมู่ที่	ตำบลนาเกษม	ตำบลนาห่อม	ตำบลกุดเรือ	ตำบลโคกชำแระ	ตำบลหนองอ้ม
๑	บ้านนาเกษม	บ้านนาห่อม	บ้านกุดเรือ	บ้านหนองคก	บ้านหนองอ้ม
๒	บ้านหนองถาวร	บ้านโนนจาน	บ้านกุดเรือ	บ้านโนนสว่าง	บ้านหนองขี้เห็น
๓	บ้านโนนสนาม	บ้านหนองน้ำขุ่น	บ้านหนองว่า	บ้านโคกชำแระ	บ้านหนองอ้ม
๔	บ้านนาเจริญ	บ้านวังม่วง	บ้านกุดปลาทอง	บ้านหนองสะโน	บ้านเป็ญจ์
๕	บ้านโนนใหญ่	บ้านค่านกเปล้า	บ้านช้าง	บ้านค้ำกลาง	บ้านหนองสีขา
๖	บ้านโนนสว่าง	บ้านหนองบัวอารีย์	บ้านทุ่งช้าง	บ้านพะลาน	บ้านโนนรัง
๗	บ้านน้อยพัฒนา	บ้านตาโท	บ้านกุดแก	บ้านโนนตุ้	บ้านห้องปอ
๘	บ้านโนนกลาง	บ้านหนองจิก	บ้านกุดไก่อ้แก้ว	บ้านหนองสนม	บ้านหนองบัวดง
๙	บ้านนาเกษม	บ้านหนองหิน	บ้านพานทอง	บ้านโคกชำแระ	บ้านทองสวัสดิ์
๑๐	บ้านศรีอรุณ	บ้านนาห่อม	บ้านทุ่งเกษตร	บ้านศรีอุดม	บ้านหนองบัว
๑๑	บ้านศรีเมือง	บ้านนาห่อม			

ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
หนองอ้ม	๒๓,๓๑๕	๑	-	๑๐	๑,๙๕๔
นาเกษม	๓๗,๗๖๐	๑	-	๑๑	๑,๙๗๒
กุดเรือ	๓๙,๙๔๓	๑	-	๑๐	๑,๘๘๔
โคกชำแระ	๒๗,๑๖๖	๑	-	๑๐	๒,๑๑๕
นาห่อม	๒๘,๙๒๑	๑	-	๑๑	๑,๕๑๓
รวม	๑๕๗,๑๐๕	๕	-	๕๒	๙,๔๓๘

ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ,พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

มีลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบ บางแห่งเป็นป่าโปร่ง เดิมเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงนาแกปัจจุบันเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน มีลำน้ำธรรมชาติที่สำคัญคือ ลำห้วยอารี ลำห้วยชำแระ ลำห้วยหอม ลำห้วยกอก ซึ่งเป็นลำน้ำที่ไหลผ่านหล่อเลี้ยงพื้นที่ ในฤดูแล้งบางแห่งมีการตื่นเงินบ้าง มีพื้นที่ป่า จำนวน ๑,๔๕๗ ไร่

แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอทุ่งศรีอุดม

(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอทุ่งศรีอุดม

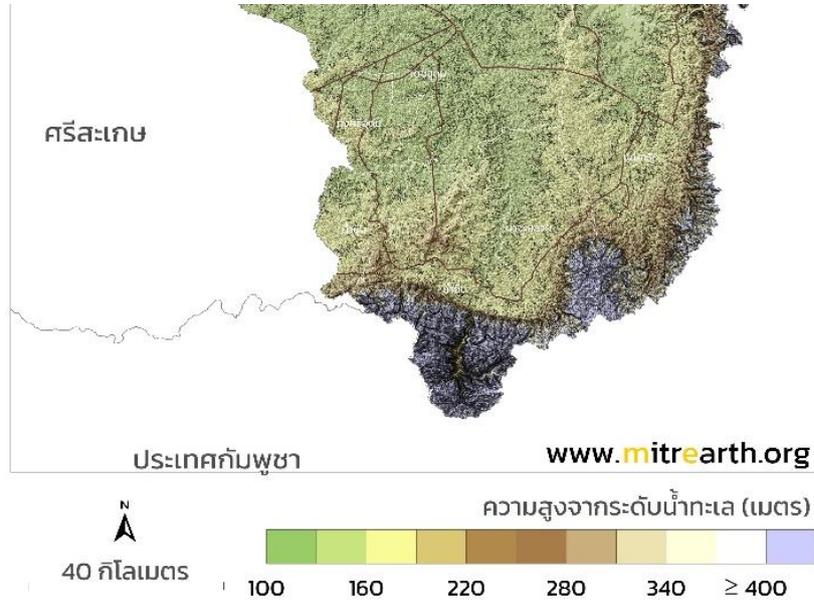
ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
หนองอ้อม	๒๓,๓๑๕	๒๙	๒
นาเกษม	๓๗,๗๖๐	๑๘๑	๑๒
กุดเรือ	๓๙,๙๔๓	๙๖๖	๖๖
โคกชำแระ	๒๗,๑๖๖	๑๐๒	๗
นาหอม	๒๘,๙๒๑	๑๗๙	๑๒
รวม	๑๕๗,๑๐๕	๑,๔๕๗	๑๐๐

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

อำเภอทุ่งศรีอุดม สภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชัน ๒-๑๒ % การระบายน้ำ ดีปานกลางและค่อนข้างเร็วในดินล่าง การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน เร็วถึงปานกลาง การซึมผ่านได้ของน้ำเร็วในดินบนและช้าในดินล่าง ลาดเอียงไปทางทิศตะวันออก

แผนที่แสดงความลาดชันของอำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชันของอำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

(ที่มา: <https://www.yotathai.com/yotanews/contour-map-๗๗>, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอทุ่งศรีอุดม มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๑๑ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๑๗

ชุดดิน ชุดดินบุญทรirk (Bt) ชุดดินสายบุรี (Bu) ชุดดินเขมราฐ (Kmr) ชุดดินโคกเคียน (Ko) และชุดดินหล่มเก่า (Lk) ชุดดินสุไหงป่าตี (Pi) ชุดดินปากคม (Pkm) ชุดดินร้อยเอ็ด (Re) ชุดดินเรณู (Rn) ชุดดินสงขลา (Sng) และชุดดินวิสัย (Vi)

ลักษณะ เป็นกลุ่มดินร่วนปนทรายสีเทาถึงมาก มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ มีเนื้อที่เป็นดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนเหนียวปนทรายบางพื้นที่มีชั้นลูกรังในดินล่าง ช่วงความลึก 50-100 ซม. หรือมีสภาพค่อนข้างสูง ดินบนมีสีน้ำตาลหรือเทา ดินล่างมีสีเทามีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงของศิลาแลงอ่อน การระบายน้ำเร็วความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัด และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินปนทรายทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำ และดูดซับธาตุอาหารค่อนข้างต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำบางพื้นที่ขาดแคลนน้ำและมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายให้กับพื้นที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ การปลูกข้าว ปล่อยให้ม่น้ำขังเพื่อล้างเกลือออกไปจากพื้นที่เลือกพันธุ์ข้าวที่ทนเค็มมาปลูก พร้อมปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ไกลบตอซังปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ร่วมกับปุ๋ยเคมี การปลูกพืชไร่พืชผักหรือไม้ผล เตรียมแปลงปลูกโดยการชุดดินให้สั้นร่องกว้าง 6-8 เมตร ร่องคูน้ำ กว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบเพื่อป้องกันน้ำแช่ขังปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๑๙hi ชุดดินนาดู

ลักษณะ สภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน ๑-๕ % เป็นดินลึกมาก ดินบนมีเนื้อดินเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลปนเหลืองถึงน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH ๕.๐-๖.๐) ดินล่าง เป็นดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนเทา และอาจมีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายปนลูกรังหนาประมาณ ๑๐-๒๐ ซม. ส่วนที่ความลึกประมาณ ๘๐ ซม.ลงไป เป็นชั้นดินเหนียวมีสีเทาอ่อนที่สลายตัวมาจากหินทรายแปรพบจุดประสีน้ำตาล เหลืองหรือแดง พบศิลาแลงอ่อน (plinthite) ปริมาณมากและพบชั้นหินทรายแปรที่กำลังผุภายในความลึก ๑๕๐ ซม. ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด (pH ๔.๕-๕.๕)

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การระบายน้ำค่อนข้างเร็วในดินบนและตีปานกลางในดินล่าง

แนวทางการจัดการ ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินและสมบัติทางกายภาพของดิน โดยการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด หากใช้ทำนาควรจัดหาแหล่งน้ำในพื้นที่โดยการขุดสระเพื่อกักเก็บน้ำ หากใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ต้องทำทางระบายน้ำออกจากพื้นที่ปลูก

๓) ชุดดินที่ ๒๒sa ชุดดินโนนแดง

ลักษณะ : ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน ๑-๕ % พื้นที่เกือบราบหรือที่เกือบราบ (peneplain) เป็นดินลึก ดินบนเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีเทาหรือเทาปนน้ำตาล ดินล่างเป็นดินร่วนปนทรายและดินร่วนเหนียวปนทรายในตอนล่างลึก ๆ สีน้ำตาลปนเทาและเทาหรือเทาปนชมพูในดินล่างลึกลงไป พบจุดประสีน้ำตาลแก่หรือเหลืองปนแดง ภายในความลึกก่อน ๑๐๐ ซม.จากผิวดิน อาจพบก้อนเหล็กสะสมในดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๕.๕-๖.๕) ในดินบน และกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH ๕.๕-๗.๐) ในดินล่าง บางบริเวณอาจได้รับอิทธิพล จากดินเค็มที่พบใกล้เคียง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำสำหรับพืชในฤดูเพาะปลูก บางพื้นที่อาจพบคราบเกลือบนผิวดิน

แนวทางการจัดการ : ดินมีโอกาสขาดแคลนน้ำได้โดยเฉพาะในช่วงฝนทิ้งหากใช้ปลูกข้าว หากใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ควรทำทางระบายน้ำออกจากพื้นที่ และควรมีระบบการจัดการน้ำเพื่อให้พอเพียงต่อความต้องการของพืชในช่วงแล้ง ควรจัดการดินและปุ๋ยที่เหมาะสมกับชนิดพืช

๔) ชุดดินที่ ๒๙ ชุดดินบ้านจ้อย (Bg) ชุดดินเชียงของ (Cg) ชุดดินโชคชัย (Ci) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินหนองมด (Nm) ชุดดินปากช่อง (Pc) และชุดดินสูงเนิน (Sn)

ลักษณะ : กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อละเอียด ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกรพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ปลูกไม้ผล ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำคันดิน ทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บผลผลิต

ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม

๕) ชุดดินที่ ๓๗fl ชุดดินพล ชุดดินเขมราฐ

ลักษณะ : เป็นดินลึก ดินบนเป็นทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลหรือน้ำตาลเข้ม ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลหรือน้ำตาลอ่อน และเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแข็ง สีเทาปนชมพูหรือเทาในดินล่างลึกลงไป ช่วงเปลี่ยนแปลงของเนื้อดินจะพบภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ซึ่งอาจพบการสะสมลูกรัง หรือกรวดปริมาณเล็กน้อย พบศิลาแลงอ่อน (plinthite) ในชั้นดินล่าง ชั้นหินผุและหินพื้นพวกหินทราย

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : การระบายน้ำค่อนข้างเร็วในดินบนและตีปานกลางในดินล่าง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินและสมบัติทางกายภาพของดิน โดยการใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด หากใช้ทำนา ควรจัดหาแหล่งน้ำในพื้นที่โดยการขุดสระเพื่อกักเก็บน้ำ หากใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ต้องทำทางระบายน้ำออกจากพื้นที่

๖) ชุดดินที่ ๓๘ ชุดดิน ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินชุมพลบุรี (Chp) ชุดดินดอนเจดีย์ (Dc) ชุดดินไทรงาม (Sg) และชุดดินท่าม่วง (Tm)

ลักษณะ : กลุ่มดินร่วนหยาบลึกมากที่เกิดจากตะกอนริมแม่น้ำ มีปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งชวงนาน บางพื้นที่อาจมีน้ำท่วมขัง หรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนัก

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น มีการใช้ปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ปลูกไม้ผล เลือกพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการท่วมขังของน้ำ ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๗) ชุดดินที่ ๔๐ ชุดดินจักราช (Ckr) ชุดดินชุมพวง (Cpg) ชุดดินหุบกระพง (Hg) ชุดดินห้วยแกลง (Ht) ชุดดินสันป่าตอง (Sp) และชุดดินยางตลาด (Yl)

ลักษณะ : กลุ่มดินร่วนหยาบลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดเนื้อหยาบ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดหรือเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงตีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบ

การให้น้ำในแปลงปลูก ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำชั้นบันได คันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๘) ชุดดินที่ ๔๑ ชุดดินบ้านไผ่ (Bpi) ชุดดินค้ำบัง (Kg) และชุดดินมหาสารคาม (Msk)

ลักษณะ : กลุ่มดินทรายหนาปานกลาง ที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือตะกอนเนื้อหยาบ ทับถมบนชั้นดินที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ปฏิกริยาดี เป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี อยู่บนชั้นดินที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินทรายหนาปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำนาน ในระยะที่ฝนตกหนักจะมีน้ำขังหรือเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน เกิดเป็นร่องทั่วไปในแปลงปลูก

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไกลบพีชปุ๋ยสด (หว่านเมล็ดถั่วพรี ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดินหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ในพื้นที่ต่ำควรทำร่องหรือทางระบายน้ำ เพื่อป้องกันน้ำขังบริเวณรากพืชปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ทำร่องระบายน้ำระหว่างแถวปลูก เพื่อป้องกันน้ำขังบริเวณรากพืช ปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๙) ชุดดินที่ ๔๔ ชุดดินบ้านไผ่ (Bpi) ชุดดินค้ำบัง (Kg) และชุดดินมหาสารคาม (Msk)

ลักษณะ : กลุ่มดินทรายหนาปานกลาง ที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือตะกอนเนื้อหยาบ ทับถมบนชั้นดินที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ปฏิกริยาดี เป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี อยู่บนชั้นดินที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินทรายหนาปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำนานในระยะที่ฝนตกหนักจะมีน้ำขังหรือเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน เกิดเป็นร่องทั่วไปในแปลงปลูก

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก หรือไกลบพีชปุ๋ยสด ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดินหรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ในพื้นที่ต่ำควรทำร่องหรือทางระบายน้ำ เพื่อป้องกันน้ำขังบริเวณรากพืช ปลูกไม้ผล ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ทำร่องระบายน้ำระหว่างแถวปลูก เพื่อป้องกันน้ำขังบริเวณรากพืช ปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๑๐) ชุดดินที่ ๔๖ ชุดดินเชียงคาน (Ch) ชุดดินกบินทร์บุรี (Kb) ชุดดินโป่งตอง (Po) และชุดดินสุรินทร์ (Su)

ลักษณะ : กลุ่มดินต้นถึงก้อนกรวด หรือเศษหินปนลูกรังหนามาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินต้นถึงชั้นก้อนกรวดหรือเศษหินปนลูกรังหนามาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ เกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ที่มีความลาดชัน และบางพื้นที่มีก้อนกรวดหรือเศษหินกระจัดกระจายอยู่ที่ผิวดิน

แนวทางการจัดการ : พื้นที่ดินต้นมากหรือมีก้อนกรวดหรือลูกรังบริเวณหน้าดินมาก ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ ปล่อยให้ให้เป็นป่า พื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปีและปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การไถพรวนตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

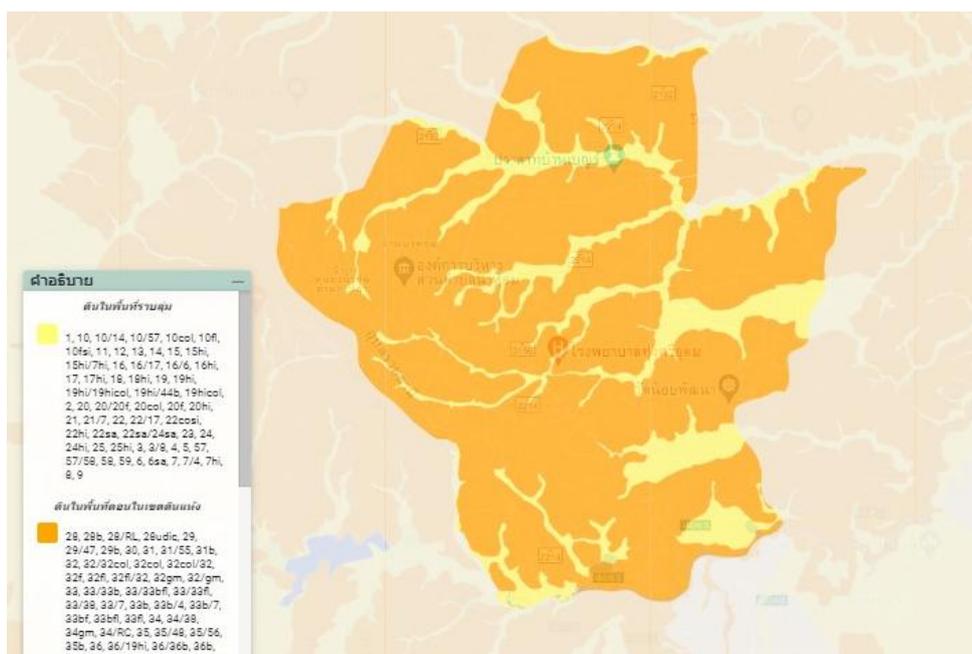
๑๑) ชุดดินที่ ๔๙ ,๔๙b ชุดดิน ชุดดินบรปือ (Bb) ชุดดินโพนพิสัย (Pp) ชุดดินสกล (Sk) และชุดดินสระแก้ว (Ska

ลักษณะ : เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินเหนียวปนลูกรังหรือเศษหินทราย ดินมีสีน้ำตาลหรือเหลือง ไต่ลงไปเป็นดินเหนียวสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีแดง และสีลาแลงอ่อนปะปนอยู่ด้วยเป็นจำนวนมาก อาจพบชั้นหินทรายหรือหินดินดานที่ผุพังสลายตัวในชั้นถัดไป พบบริเวณพื้นที่ดอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่น มีความลาดชัน ๓ - ๒๐ % เป็นดินต้นถึงต้นมาก มีการระบายน้ำดีระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตร มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ PH ๕.๐ - ๖.๕

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เป็นดินต้นถึงชั้นก้อนกรวดหรือลูกรังที่ทับอยู่บนชั้นดินเหนียว และมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางแห่งมีก้อนศิลาแลงโผล่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปเป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรม บริเวณที่มีความลาดชันสูงเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง

แนวทางการจัดการ : พื้นที่ดินต้นมากหรือมีลูกรังกระจัดกระจายบริเวณหน้าดินมาก ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ ปล่อยให้ให้เป็นป่า พื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนตลอดทั้งปีและปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ การไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภออำเภอทุ่งศรีอุดม

(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดอุบลราชธานี พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

- ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง โดยมีอากาศหนาวจัดในบางวันและเดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

- ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

- ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าว

โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน			←→									
ฤดูฝน						←→						
ฤดูหนาว	←→									←→		

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง,พ.ศ. ๒๕๖๙

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิตั้งแต่ปี

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิตั้งแต่ปี ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๒	๑๖๒๑	๑๓๕.๑	๗๖	ส.ค.	๓๗.๖	๑๗.๒	๓๓.๑
๒๕๖๓	๑๓๑๓.๒	๑๐๙.๔	๗๖	ก.ย.	๓๘.๓	๑๘.๔	๓๔
๒๕๖๔	๑๓๓.๖	๑๑๑.๔	๘๗	ก.ย.	๓๗	๑๖.๒	๓๓.๒
๒๕๖๕	๑๕๗๒.๑	๑๓๑.๐	๑๐๐	ก.ย.	๓๕.๙	๑๕.๑	๒๖.๕
๒๕๖๖	๑๔๕๒.๖	๑๒๑.๑	๘๘	ก.ย.	๓๘.๔	๑๕.๓	๒๘.๑

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง,พ.ศ. ๒๕๖๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอทุ่งศรีอุดม มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางเดิน คือ เส้นทางอำเภอเดชอุดมถึงอำเภอทุ่งศรีอุดม ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๒๑๔ และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๙๒ และมีถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน ตำบล และขนส่งผลผลิตทางการเกษตร สามารถเดินทางติดต่อกันได้อย่างสะดวกสบาย โดยเป็นถนนลาดยางเชื่อมต่อคอนกรีต มีถนนลูกรังเชื่อมต่อบางหมู่บ้าน

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีไปยังอำเภอทุ่งศรีอุดม สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทางรถยนต์ จากตัวเมืองอุบลราชธานี ข้ามแม่น้ำมูลไปยังอำเภวารินชำราบ แล้วใช้ทางหลวงหมายเลข ๒๔ (ถนนโชคชัย-เดชอุดม) มุ่งหน้าไปยังอำเภอเดชอุดม เมื่อถึงสี่แยกเดชอุดม ให้เลี้ยวขวาไปตามทางที่จะไปกรุงเทพมหานคร เมื่อถึงสามแยกนากระแซง อำเภอเดชอุดม ให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๒๒๑๔ เพื่อเข้าสู่ตัวอำเภอทุ่งศรีอุดม ระยะเวลาเดินทาง ประมาณ ๑ ชั่วโมง - ๑ ชั่วโมง ๒๐ นาที

รถยนต์โดยสาร (รถสาธารณะ) สามารถใช้บริการรถโดยสารได้จากสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดอุบลราชธานี (บขส.) หรือจุดจอดรถในอำเภวารินชำราบ ดังนี้

รถตู้โดยสาร :มีรถตู้สาย อุบลฯ - ทุ่งศรีอุดม - น้ำยืน - น้ำขุ่น ให้บริการที่ บขส. อุบลฯ โดยรถจะวิ่งผ่านอำเภอเดชอุดมก่อนเข้าสู่ทุ่งศรีอุดม (รอบเดินรถมักจะมีตั้งแต่เช้าถึงช่วงเย็น เช่น ๐๘:๓๐, ๑๐:๐๐, ๑๒:๐๐ น. เป็นต้น)

รถทัวร์ : รถทัวร์สายยาวที่วิ่งมาจากกรุงเทพฯ (เช่น สายกรุงเทพฯ - บุณพริก หรือ กรุงเทพฯ - น้ำปาย) ของบริษัทกันทรลักษณ์ทัวร์ หรือสมบัติทัวร์ จะมีจุดจอดรับ-ส่งที่อำเภอทุ่งศรีอุดม

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

ทางหลวงหมายเลข ๒๔ เส้นทางระหว่างอำเภอเมืองอุบลราชธานี ถึงสามแยกนากระแจะ(เชิงอำเภอเดชอุดม ระยะทาง ๔๘ กิโลเมตร

ทางหลวงหมายเลข ๒๒๑๔ เส้นทางระหว่างอำเภอเดชอุดม ถึง อำเภอทุ่งศรีอุดม ระยะทาง ๑๖ กิโลเมตร

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

แหล่งน้ำในอำเภอทุ่งศรีอุดมที่สำคัญคือ มีลำน้ำตามธรรมชาติ คือ ลำห้วยอารีย์ไหลผ่านมาทางตำบลหนองอ้อม ลำห้วยชำแระ ไหลผ่านมาทางตำบลโคกชำแระ ตำบลนาเกษมลำ ห้วยซอม ลำห้วยกอก ไหลผ่านมาทางตำบลกุดเรือ ลำห้วยพะลาน ไหลผ่านตำบลโคกชำแระลำห้วยทั้ง ๕ สายจะมีน้ำไหลเฉพาะฤดูฝนเท่านั้น

๕.๒ โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	-	หนองอ้อม	-	-	-
๒	-	นาเกษม	-	-	-
๓	-	กุดเรือ	-	-	-
๔	-	โคกชำแระ	-	-	-
๕	-	นาห่อม	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม , พ.ศ. ๒๕๖๔

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
๑	หนองอ้อม	-	-	-	-	-	-	-	-
๒	นาเกษม	-	-	-	-	-	-	-	-
๓	กุดเรือ	-	-	๑	-	-	๑	๑	๓,๐๐๐
๔	โคกชำแระ	-	-	-	-	-	-	-	-
๕	นาห่อม	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม , พ.ศ. ๒๕๖๔

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	หนองอ้อม	๔๗	๔๗	-	-	๔๗	๔๗
๒	นาเกษม	๔๒	๔๒	-	-	๔๒	๔๒
๓	กุดเรือ	๓๓	๓๓	-	-	๓๓	๓๓
๔	โคกชำแระ	๓๒	๓๒	-	-	๓๒	๓๒
๕	นาห่อม	๒๒	๒๒	-	-	๒๒	๒๒

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	หนองอ้อม	๕๖๔	๑๐	๕๗๔
๒	นาเกษม	๖๕๓	๑๑	๖๖๔
๓	กุดเรือ	๒๐๘	๑๐	๒๑๘
๔	โคกชำแระ	๗๙๑	๑๐	๘๐๑
๕	นาห่อม	๓๕๐	๑๑	๓๖๑

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๘

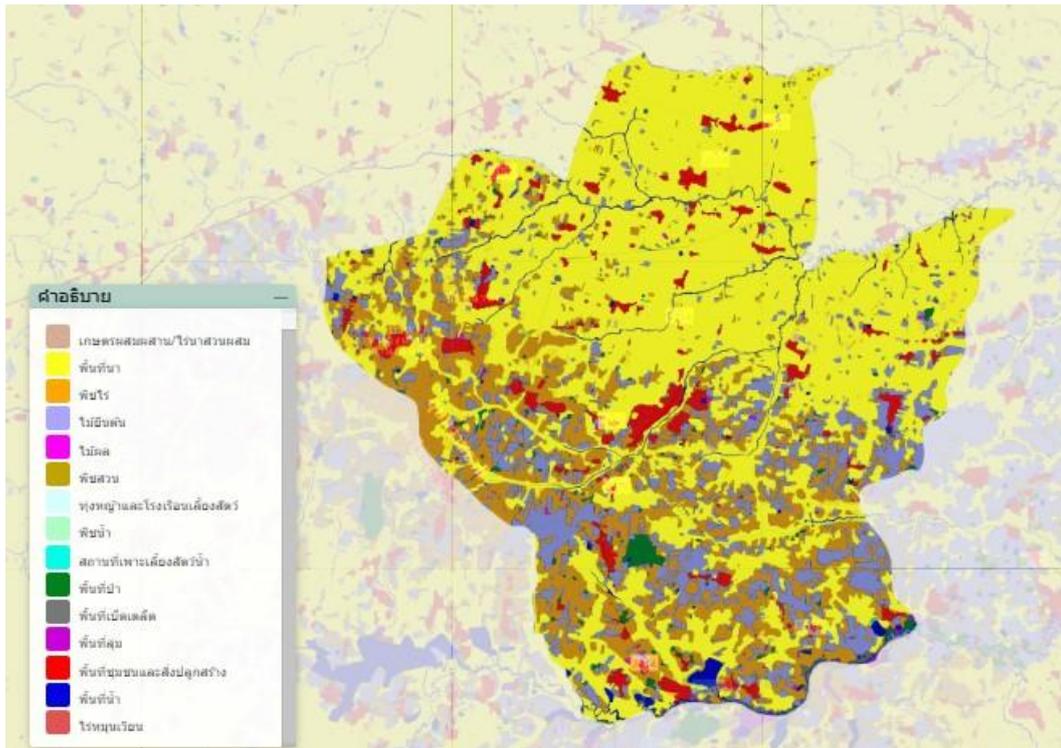
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๑๔๕๗.๐๕	๐.๙๓
พืชไร่	๓๖,๐๔๐.๓๐	๒๒.๙๔
ไม้ยืนต้น	๑๙,๘๑๓.๖๖	๑๒.๖๑
ไม้ผล	๕๗๖.๘๗	๐.๓๗
พืชสวน	๘๖.๐๓	๐.๐๕
พื้นที่นา	๘๗,๗๓๙.๙๐	๕๕.๘๕
พืชน้ำ	๒,๐๒๔.๕๗	๑.๒๙
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๕.๘๗	๐.๐๒
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๗๗.๓๓	๐.๐๕
พื้นที่ลุ่ม	๑๑๑.๙๐	๐.๐๗
พื้นที่น้ำ	๒,๐๒๔.๕๗	๑.๒๙
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๗,๒๑๐.๙๕	๔.๕๙
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑,๕๙๒.๔๐	๑.๐๑

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ข้อมูลเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอทุ่งศรีอุดม ประชากรมีอาชีพหลักคือ ทำการเกษตรมีพื้นที่การเกษตร ๑๑๗,๖๔๘ ไร่ (ร้อยละ ๗๔.๘๘ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่นอกเขตชลประทานทั้งหมด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

พื้นที่	พื้นที่การเกษตร (ไร่) โดยแบ่งเป็น	ชนิดที่ 1 ข้าวเหนียว	ชนิดที่ 2 มันสำปะหลัง	ชนิดที่ 3 ยางพารา	ชนิดที่ 4 ปาล์มน้ำมัน	ชนิดที่ 5 ผัก ฝรั่ง	ชนิดที่ 6 ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ รุ่น 1	ชนิดที่ 7 ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ รุ่น 2	ชนิดที่ 8 กล้วยหอมทอง	ชนิดที่ 9 มะพร้าวน้ำหอม	ชนิดที่ 10 ทุเรียน	ชนิดที่ 11 พืชผัก	ชนิดที่ 12 พืชอื่น ๆ
อำเภอทุ่งศรีอุดม													
ตำบลหนองอัม	20,447	18,441	24	176	6	15	15	1,500	3	28	12	199	28
ตำบลนาเกษม	28,896	20,707	2,929	4,012	28	2	75	970	7	24	15	155	2
ตำบลกุดเรือ	24,259	12,479	7,982	3,199	154	4	133	130	7	9	32	141	18
ตำบลโคกคำแระ	22,999	16,899	3,263	1,091	9	15	183	1,380	17	23	6	142	43
ตำบลนาหอม	21,116	15,037	4,221	1,088	53	4	132	452	5	7	12	6	29
รวม	117,648	83,563	18,419	9,566	250	40	538	4,432	23	23	77	118	120

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม ,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
หนองอ้ม	๑,๙๑๔	๒,๒๗๖	-	๗๒๖	๑,๘๒๙	๕๔,๐๕๒	๓,๑๕๗	๙๖	๘
นาเกษม	๑,๙๔๖	๑,๗๗๖	-	๙๕๘	๒๓๙	๑๘,๑๓๐	๓,๔๒๕	๒๙	-
กุดเรือ	๒,๖๐๐	๑,๖๑๘	-	๖๗๗	๕๑๒	๔๘,๘๖๔	๘,๕๗๙	๓	-
โคกชำแระ	๑,๖๓๔	๒,๑๗๐	-	๒๓๘	๑,๐๗๑	๒๑,๗๓๖	๔,๘๕๖	๔๘	-
นาห่อม	๑,๕๙๗	๑,๔๔๐	-	๗๘๕	๑,๘๖๔	๑๓,๗๓๐	๒,๑๘๐	๔๐	-
รวมทั้งหมด	๙,๖๙๑	๙,๒๘๐	-	๓,๓๘๔	๕,๕๑๕	๑๕๖,๕๑๒	๒๒,๑๘๗	๒๑๖	๘

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอทุ่งศรีอุดม ,พ.ศ. ๒๕๖๙

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์ .....-.....แห่ง คือ .....

ชื่อโรงงาน.....-..... ที่ตั้ง.....-.....

- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน .....-.....แห่ง คือ.....

ชื่อโรงงาน.....-..... ที่ตั้ง.....-.....

- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ จำนวน ๑๐ แห่ง คือ

๑. ชื่อฟาร์ม ฟาร์ม ศรีประภา นิลบาลันต์ ที่ตั้ง ๒๓๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองอ้ม
๒. ชื่อฟาร์ม ฟาร์ม สุรัชยา มิ่งไชย๑ ที่ตั้ง ๒๒๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองอ้ม
๓. ชื่อฟาร์ม ฟาร์ม สุรัชยา มิ่งไชย๒ ที่ตั้ง ๒๒๖ หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองอ้ม
๔. ชื่อฟาร์ม ฟาร์ม อุทัย มีบุญ ที่ตั้ง ๑๙๗/๑ หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองอ้ม
๕. ชื่อฟาร์ม ฟาร์ม สุพรรณษา โฮมแพน ที่ตั้ง ๔๒/๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลกุดเรือ
๖. ชื่อฟาร์ม สุภาสิทธ์ ฟาร์ม ที่ตั้ง ๓๑ หมู่ที่ ๙ ตำบลหนองอ้ม
๗. ชื่อฟาร์ม วันนา ฟาร์ม ที่ตั้ง ๙๐ หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองอ้ม
๘. ชื่อฟาร์ม สกล ฟาร์ม ที่ตั้ง ๑๓๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลกุดเรือ
๙. ชื่อฟาร์ม ฟาร์มสมศรี ที่ตั้ง ๑๘๗ หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองอ้ม
๑๐. ชื่อฟาร์ม ฟาร์มณรงค์นิตย์ ที่ตั้ง ๘๐ หมู่ที่ ๘ ตำบลนาห่อม

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
หนองอ้ม	-	-	-	-	-	-	-
นาเกษม	-	-	-	-	-	-	-
กุดเรือ	-	-	-	-	-	-	-
โคกชำแระ	-	-	-	-	-	-	-
นาห่อม	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอทุ่งศรีอุดม , พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ข้าวหอมมะลิอุบลราชธานี (Ubon Ratchathani Hommali หรือ Kkao Hommali Ubon Ratchathani) หมายถึง ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง และข้าวขาว ที่แปรรูปมาจากข้าวหอมมะลิพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และ กข ๑๕ ซึ่งปลูกในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีในฤดูนาปี ข้าวเปลือกมีสีฟาง เมล็ดข้าวกล้อง เรียวยาว มีสีน้ำตาล ขึ้นอยู่กับระดับของการสีข้าว เมล็ดข้าวขาว เรียวยาว ขาวใส เป็นงามันวาว มีท้องไข่น้อยกว่าร้อยละ ๖ มีความยาวมากกว่า ๗ มิลลิเมตร สัดส่วนความยาวต่อความกว้างมากกว่า ๓.๒ มิลลิเมตร เมื่อนำมาหุงสุกจะมีกลิ่นหอม และมีความเหนียวนุ่ม มียาวข้าวเหนียวปนเล็กน้อย เนื่องจากมีพันธุ์ข้าวเจือปนอยู่ ตั้งแต่ในแปลงนาเป็นผลจากเกษตรกรจังหวัดอุบลราชธานีได้จัดสรรพื้นที่ส่วนหนึ่งไว้สำหรับปลูกข้าวเหนียวเพื่อบริโภคในครัวเรือน ทำให้ข้าวหอมมะลิอุบลราชธานีมีลักษณะเฉพาะตัวและด้วยคุณภาพและความมีชื่อเสียงของข้าวหอมมะลิอุบลราชธานีจึงได้รับการยอมรับจากผู้บริโภคเป็นที่ต้องการของโรงสีและพ่อค้าข้าวทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ

รายชื่อผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ข้าวหอมมะลิอุบลราชธานี อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี มีจำนวน ๓ กลุ่ม พื้นที่รับรอง ๔๕๐ ไร่ ดังนี้

๑. กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านนาเกษม หมู่ที่ ๑ ตำบลนาเกษม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี สมาชิก จำนวน ๓๐ ราย พื้นที่รับรอง ๑๕๐ ไร่

๒. กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านกุดเรือ หมู่ ๒ ตำบลกุดเรือ อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี สมาชิก จำนวน ๓๐ ราย พื้นที่รับรอง ๑๕๐ ไร่

๓. กลุ่มข้าวอินทรีย์บ้านโนนดู่ หมู่ที่ ๗ ตำบลโคกขำแระ อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี สมาชิก จำนวน ๓๐ ราย พื้นที่รับรอง ๑๕๐ ไร่

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครัวเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	หนองอ้อม	๑,๙๕๔	๑,๔๗๙	๒,๘๔๒	๒,๙๗๒	๕,๘๑๔
๒	นาเกษม	๑,๙๗๒	๑,๖๔๖	๓,๑๓๘	๒,๙๗๐	๖,๑๐๘
๓	กุดเรือ	๑,๘๘๔	๑,๓๐๔	๓,๔๐๖	๓,๒๑๙	๖,๖๒๕
๔	โคกขำแระ	๒,๑๑๕	๑,๒๐๗	๓,๐๗๑	๒,๙๕๗	๖,๐๒๘
๕	นาหอม	๑,๕๑๓	๑,๒๒๗	๒,๓๑๙	๒,๒๙๙	๔,๖๑๘
รวม		๙,๔๓๘	๖,๘๖๓	๑๔,๗๗๖	๑๔,๔๑๗	๒๙,๑๙๓

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๒๗๓	๒๒.๙๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๑,๖๓๖	๒๙.๕๔
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๗๐๑	๓๐.๗๑
๓๖ - ๔๕ ปี	๗๓๖	๑๓.๒๙
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๘๘	๓.๓๙
๑๘ - ๒๕ ปี	๕	๐.๐๙
รวม	๕,๕๓๙	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๕,๓๗๖	๙๗.๐๖
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๑๖๓	๒.๙๔
รวม	๕,๕๓๙	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๕,๒๙๕	๗๐.๔๓
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓๔๗	๔.๖๒
เช่า	๑,๘๗๖	๒๔.๙๕
รวม	๖,๕๑๘	๑๐๐

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๑,๔๔๗	๓,๘๒๒	๔	๓๕๕	๕,๒๙๕

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๙

๖) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือน

อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เกษตรกรมีรายได้ในภาคเกษตร เฉลี่ยปีละ ๑๒๔,๗๔๐ บาทต่อครัวเรือน รายจ่ายภาคเกษตรในการผลิตข้าวนาปี เฉลี่ยปีละ ๔,๔๒๕ บาทต่อไร่ มันสำปะหลัง เฉลี่ยปีละ ๔,๑๕๐ บาทต่อไร่ ยางพารา เฉลี่ยปีละ ๑๔,๐๕๓ บาทต่อไร่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ยปีละ ๖,๖๕๘ บาทต่อไร่

๗) สิ้นเชื้อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เกษตรกรมีภาวะหนี้สินในภาคเกษตรกับธนาคาร-
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชากรอำเภอทุ่งศรีอุดมนับถือศาสนาพุทธร้อยละ ๙๗ และนับถือศาสนาคริสต์
ร้อยละ ๓ ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

๑) งานประเพณีแข่งว่าวเป่าโหวดและสมโภชศาลหลักเมือง ได้เริ่มจัดการให้มี
การแข่งขันขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และเพื่อเป็นการสมโภชศาลหลักเมืองที่ชาวอำเภอทุ่งศรีอุดมเคารพ
สักการะและนับถือกันมาหลายปี กำหนดการจัดงานระหว่างวันที่ ๑-๗ ธันวาคม ของทุกปี

๒) พิธีบวงสรวงปราสาทบ้านเบญจ กำหนดการจัดพิธีทุกปีในวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓
เป็นวันประกอบพิธีบวงสรวงปราสาทบ้านเบญจ ศาสนสถานขอมโบราณอันทรงคุณค่า ซึ่งตั้งอยู่ ณ บ้านเบญจ
หมู่ที่ ๔ ตำบลหนองอ้อม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พิธีบวงสรวงดังกล่าวเป็นประจำทุกปี
ทอดกันมาแต่โบราณ สะท้อนความศรัทธา ความผูกพัน และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชน โดยจัดขึ้นด้วย
ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ เพื่อสืบสานมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่สืบไป

๓) วัฒนธรรมและประเพณี ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ของชาวอีสานมาเป็นหลักในการ
ดำเนินชีวิต ดังนี้

เดือนอ้าย หรือเดือนเจียง งานบุญเข้ากรรม

เดือนยี่ งานบุญคูณลาน

เดือนสาม บุญข้าวจี มีพิธีเลี้ยงตาแขก

เดือนสี่ บุญพระเวส

เดือนห้า บุญสงน้ำ หรือเทศกาลสงกรานต์

เดือนหก บุญบั้งไฟ บางแห่งเรียก บุญวิสาขบูชา

เดือนเจ็ด บุญข้าชะ มีพิธีเลี้ยงตาแขก ปู่ตา หลักเมือง

เดือนแปด งานบุญเข้าพรรษา มีพิธีหล่อเทียนพรรษางานบุญเทศกาลเข้าพรรษา

เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน จัดงานวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙

เดือนสิบ บุญข้าวสาก

เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา

เดือนสิบสอง บุญกฐิน

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
หนองอ่อม	๑	๑๓	๑	๑๔	๑	๑๐	๑๒	๑๖๘	๐	๐	๑	๓๕
นาเกษม	๑	๑๐	๑	๑๐	๑	๑๐	๑๒	๑๘๔	๐	๐	๐	๐
กุดเรือ	๑	๑๐	๑	๑๒	๑	๑๐	๓	๓๔	๐	๐	๑	๖๐
โคกชำแระ	๑	๑๐	๑	๑๐	๑	๑๐	๑๐	๑๗๗	๑	๑,๐๓๐	๐	๐
นาหอม	๑	๑๐	๑	๑๐	๑	๑๐	๑๐	๑๒๙	๐	๐	๐	๐
รวม	๕	๕๓	๕	๕๖	๕	๕๐	๔๗	๖๙๒	๑	๑,๐๓๐	๒	๙๕

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม ,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๑๔
เครื่องดื่ม	๐
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๑
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๓๑
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๐
รวม	๔๖

ที่มา: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์พันธุ์กระบือ	๔	กุดเรือ	๒๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อกุดไก่อแก้ว	๘	กุดเรือ	๗
วิสาหกิจชุมชนเกษตรพอเพียงหนองอ่อมฟาร์ม	๓	กุดเรือ	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกมันสำปะหลังหนองสะโน	๔	โคกชำแระ	๒๕
วิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมทุ่งศรีอุดม	๐	โคกชำแระ	๒๑
วิสาหกิจชุมชนข้าวหอมอินทรี ม.๓ ต.โคกชำแระ	๓	โคกชำแระ	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงวัวบ้านหนองสะโน หมู่ที่ ๔ ต.โคกชำแระ	๔	โคกชำแระ	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคขุนสหกรณ์การเกษตรทุ่งศรีอุดม	๓	โคกชำแระ	๑๘

วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวโคกชำแระ ม.๓	๓	โคกชำแระ	๓๓
วิสาหกิจชุมชนเวชศาสตร์สมุนไพรรักษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ครูกลุ่มที่ ๑ อ.ทุ่งศรีอุดม จ.อุบลราชธานี	๓	โคกชำแระ	๑๑
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ตำบลโคกชำแระ	๕	โคกชำแระ	๘
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวบ้านโนนคู่	๗	โคกชำแระ	๓๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปเนื้อสัตว์บ้านโคกชำแระ	๙	โคกชำแระ	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรรรถไถนา ม.๑๑ ต.นาเกษม	๑๑	นาเกษม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ ม.๑๑	๑๑	นาเกษม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคบ้านหนองถาวร	๒	นาเกษม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคกระบือตำบลนาเกษม	๙	นาเกษม	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปข้าวหอมมะลิข้าวกล้องงอก นาเกษม หมู่ ๑	๑	นาเกษม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวตำบลนาเกษม	๓	นาเกษม	๒๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านเจริญ ม.๔	๔	นาเกษม	๑๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงกระบือบ้านหนองถาวร	๒	นาเกษม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าซิดบ้านโนนใหญ่	๕	นาเกษม	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมบ้านนาเจริญ	๔	นาเกษม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปเนื้อสัตว์หนองถาวร	๒	นาเกษม	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปลงใหญ่ยางพารา หมู่ที่ ๕ ตำบลนาเกษม	๕	นาเกษม	๕๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า บ้านหนองบัวอารีย์	๖	นาห่อม	๑๑
วิสาหกิจชุมชนศรีอุดมก้าวหน้า	๗	นาห่อม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกพืชไร่บ้านหนองน้ำขุ่น	๓	นาห่อม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนบ้านหนองจิก หมู่ที่ ๘	๘	นาห่อม	๘
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงสัตว์คุ่มหนองดินเหนียว บ้านโนนจาน	๒	นาห่อม	๒๕
วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานตามรอยพ่อ ต.นาห่อม	๕	นาห่อม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงกระบือบ้านโนนจาน	๒	นาห่อม	๑๔
วิสาหกิจชุมชนออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองบัวอารีย์	๖	นาห่อม	๒๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพรมเช็ดเท้า	๓	นาห่อม	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปปลาบ้านหนองบัวอารีย์	๖	นาห่อม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคขุนบ้านหนองบัว	๑๐	หนองอ้อม	๗

วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้านโนนรัง	๖	หนองอัม	๓๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านทองสวัสดิ์	๙	หนองอัม	๑๑
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตโคกหนองนาบ้านเบญจ	๔	หนองอัม	๗
วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ทุ่งศรีอุทัย	๓	หนองอัม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนบ้านทองเกษตรยั่งยืน	๙	หนองอัม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าวตำบลหนองอัม	๑	หนองอัม	๔๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคบ้านทองสวัสดิ์ ม.๙	๙	หนองอัม	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือบ้านหนองอัม	๑	หนองอัม	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มศูนย์สาธิตการตลาดบ้านทองสวัสดิ์ ม.๙	๙	หนองอัม	๑๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคบ้านหนองอัม ม.๑	๑	หนองอัม	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหนองบัวแดงเลี้ยงโค	๘	หนองอัม	๘

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม ,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านกุดเรือ	๒	กุดเรือ	๑๒
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโคกชำแระ	๙	โคกชำแระ	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาเจริญ	๔	นาเกษม	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบัว	๑๐	หนองอัม	๑๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองบัวอารีย์	๖	นาห่อม	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรเกษตรศาสตร์อนุสรณ์บ้านช่างู	๕	กุดเรือ	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านนาเกษมเจริญวิทยา	๔	นาเกษม	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านเบญจโนนคู่	๔	หนองอัม	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรบ้านนาห่อม	๑๑	นาห่อม	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรมัธยมทุ่งศรีอุดม	๑	โคกชำแระ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวชุมชนตำบลกุดเรือ	๕	กุดเรือ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวชุมชนตำบลโคกชำแระ	๙	โคกชำแระ	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวชุมชนตำบลนาเกษม	๓	นาเกษม	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวชุมชนตำบลนาห่อม	๑	นาห่อม	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรศูนย์ข้าวชุมชนตำบลหนองอัม	๑๐	หนองอัม	๑๓

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม ,พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์กูดเรือ	๑๙๔	๒	๖๒
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์หนองอ้อม	๔๕	๗	๖๒
สหกรณ์การเกษตรทุ่งศรีอุดม จำกัด	๙๗	๓	๑,๖๐๔

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอด เทคโนโลยี ด้านการ พัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
หนองอ้อม	-	๒	๑	๑	๑	-	-	-	-
นาเกษม	-	๑	๑	-	๑	-	-	-	-
กูดเรือ	-	๔	๑	-	๑	-	-	-	-
โคกชำแระ	-	๒	๑	๑	๑	-	-	-	-
นาห่อม	๑	๑	๑	-	๑	-	-	-	๑
รวม	๑	๑๐	๑	-	๕	-	-	-	-

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม ,พ.ศ. ๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
หนองอ้อม	-	-	-	๕	๑	๑๐	๒	-	-
นาเกษม	-	-	-	๖	-	๑๑	-	๑	-
กูดเรือ	-	-	-	๒	-	๑๐	-	-	-
โคกชำแระ	-	๑	-	๒	๑	๑๐	-	-	-
นาห่อม	-	-	-	๔	-	๑๑	-	-	-
รวม	-	๑	-	๑๙	๒	๕๒	๒	๑	-

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม ,พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอทุ่งศรีอุดม มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๑๓ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้านอำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
หนองอ้อม	๒	เกษตรผสมผสาน
นาเกษม	๓	เกษตรผสมผสาน
กุดเรือ	๒	เกษตรผสมผสาน
โคกชำแระ	๔	เกษตรผสมผสาน การทำไร่นาสวนผสม
นาห่อม	๒	เกษตรผสมผสาน

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม ,พ.ศ. ๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	๖	นาห่อม
๒	ศูนย์เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	๗	โคกชำแระ
๓	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	๔	นาห่อม
๔	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	๑	หนองอ้อม
๕	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านกุดปลาทอง	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	๔	กุดเรือ
๖	ศูนย์เครือข่ายเกษตรผสมผสานบ้านกุดเรือ	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	๒	กุดเรือ
๗	ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลนาเกษม	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๓	นาเกษม
๘	ศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๔	โคกชำแระ
๙	ศูนย์เรียนรู้การปลูกผักการปลูกผักไฮโดรโปนิกส์	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๒	นาเกษม
๑๐	ศูนย์เรียนรู้การผลิตวัสดุปลูก	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน	๘	นาห่อม
๑๑	ศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตพืชผัก	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๘	โคกชำแระ

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม ,พ.ศ. ๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑๓ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑	นาเกษม	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ ต.นาเกษม	ข้าว	๓๐	๖๕๗
๒	หนองอัม	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ ต.หนองอัม	ข้าว	๔๖	๔๕๙
๓	กุดเรือ	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๕ ต.กุดเรือ	มันสำปะหลัง	๓๓	๔๓๖
๔	โคกชำแระ	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ ต.โคกชำแระ	ข้าว	๓๔	๔๖๒
๕	โคกชำแระ	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๕ ต.โคกชำแระ	มันสำปะหลัง	๓๑	๔๙๔
๖	นาเกษม	แปลงใหญ่ยางพารากลุ่มชาวสวนยางพารา บ้านโนนใหญ่ หมู่ ๕ ต.นาเกษม	ยางพารา	๕๕	๖๒๓
๗	นาหอม	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๖ ต.นาหอม	ข้าว	๓๕	๓๒๐
๘	หนองอัม	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๖ ต.หนองอัม	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๐	๓๐๗
๙	นาหอม	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑๑ ต.นาหอม	มันสำปะหลัง	๓๐	๓๐๘
๑๐	โคกชำแระ	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๗ ต.โคกชำแระ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๔๐	๔๒๐
๑๑	หนองอัม	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๘ ต.หนองอัม	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๑	๓๐๔
๑๒	โคกชำแระ	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๘ ต.โคกชำแระ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๑	๓๐๕
๑๓	กุดเรือ	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๕ ต.กุดเรือ	มันสำปะหลัง	๓๐	๓๐๐

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอกุดชุมหภูมิ ,พ.ศ. ๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ข้าว

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

น้ำฝน ชลประทาน บ่อน้ำบาดาล แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

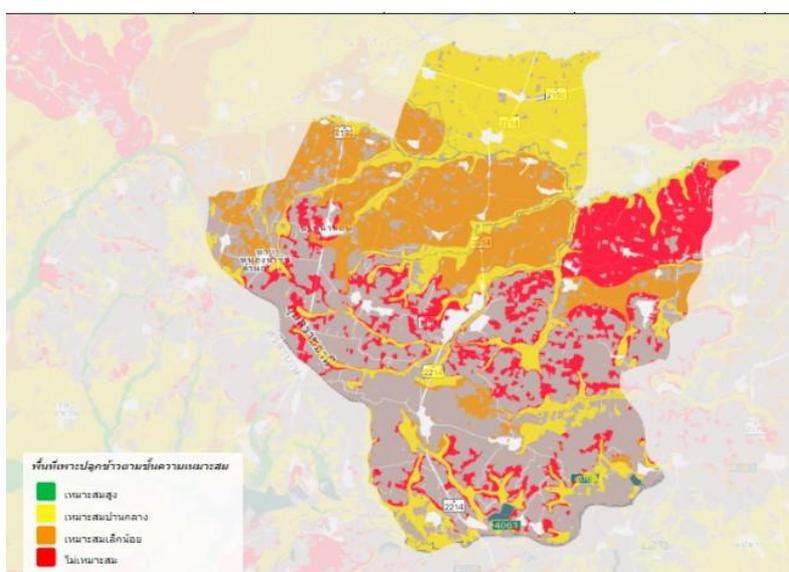
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอทุ่งศรีอุดม มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๘๙,๓๑๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่เหมาะปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๔,๗๓๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๙ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๐,๔๖๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๑๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒๔,๑๑๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗ ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
รวมอำเภอทุ่งศรีอุดม	๐	๓๔,๗๓๐	๓๐,๔๖๖	๒๔,๑๑๖	๘๙,๓๑๒
หนองอ้อม	๐	๑๕,๗๙๒	๔,๗๙๐	๐	๒๐,๕๘๒
นาเกษม	๐	๔,๒๖๗	๓,๓๓๒	๑๕,๔๕๑	๒๓,๐๕๐
กุดเรือ	๐	๗,๑๖๔	๑,๕๙๐	๓,๒๙๖	๑๒,๐๕๐
โคกชำแระ	๐	๔,๕๒๓	๑๑,๘๖๖	๒,๕๒๑	๑๘,๙๑๐
นาหอม	๐	๒,๙๘๕	๘,๘๘๘	๒,๘๔๘	๑๔,๗๒๑

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ภาพที่ ๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอทุ่งศรีอุดม

(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

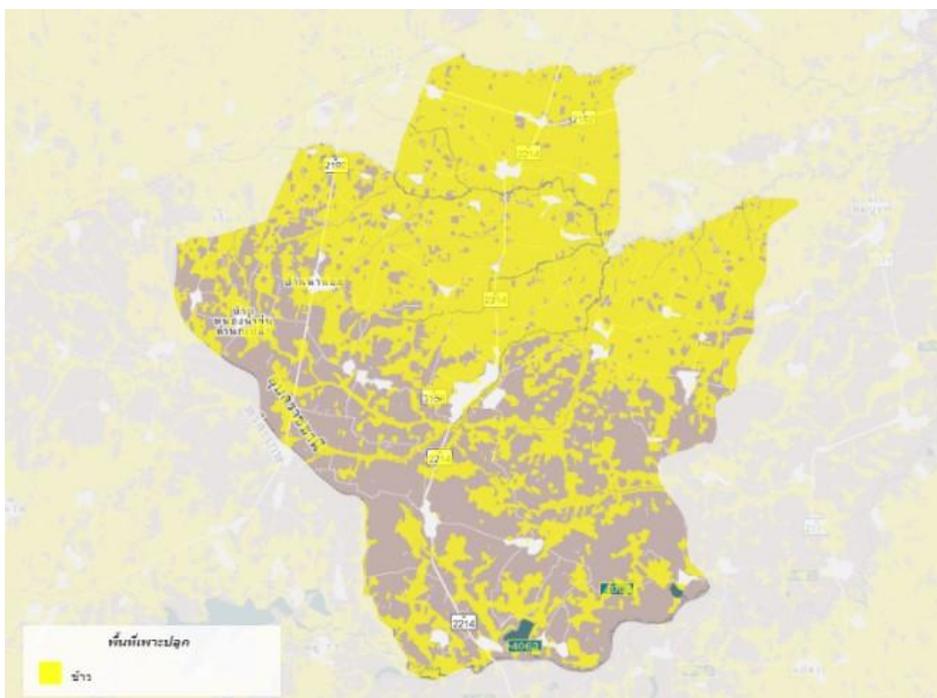
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าว อำเภอทุ่งศรีอุดม

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
ตำบลหนองอ้อ	๑,๔๖๐	๑๘,๔๔๑	๑๘,๔๔๑	๘,๗๕๙	๔๗๕
ตำบลนาเกษม	๑,๖๒๓	๒๐,๗๐๗	๒๐,๗๐๗	๘,๘๘๓	๔๒๙
ตำบลกุดเรือ	๑,๐๗๔	๑๒,๔๗๙	๑๒,๔๗๙	๕,๑๒๗	๔๑๒
ตำบลโคกชำแระ	๑,๒๒๑	๑๖,๘๙๙	๑๖,๘๙๙	๘,๑๔๕	๔๘๒
ตำบลนาหอม	๑,๑๗๔	๑๕,๐๓๗	๑๕,๐๓๗	๗,๒๙๓	๔๘๕
รวม	๖,๕๕๒	๘๓,๕๖๓	๘๓,๕๖๓	๓๘,๒๐๘	๔๖๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอทุ่งศรีอุดม

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอทุ่งศรีอุดม (ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

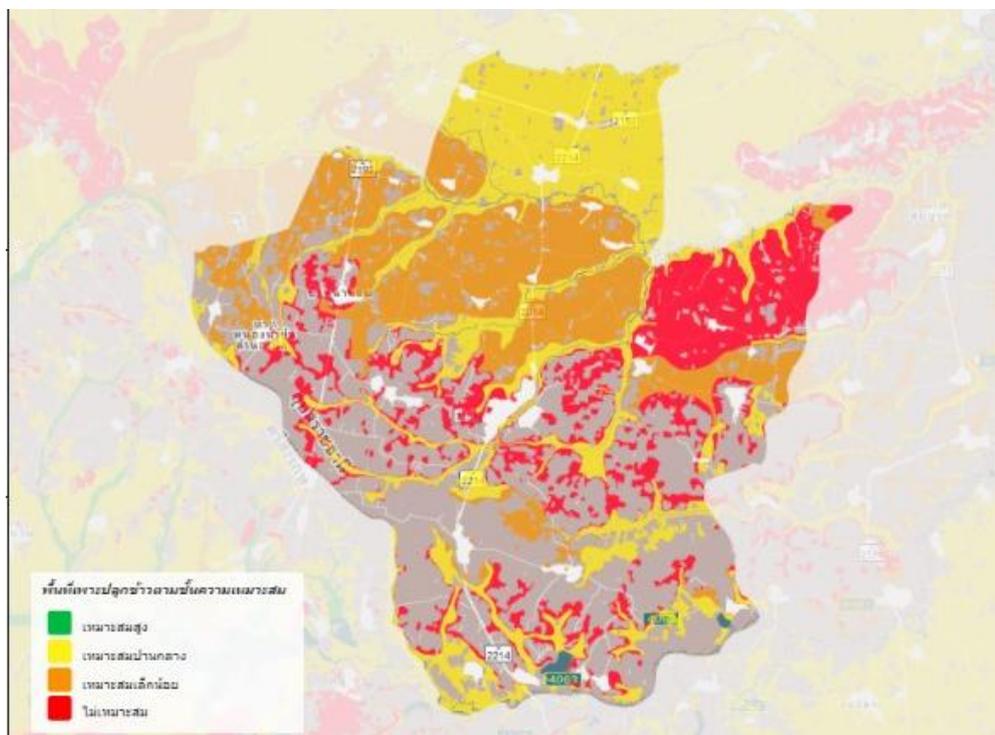
(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก.....๘๙.๓๑๒.....(ไร่)				รวมพื้นที่ทั้งหมด
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	
รวมอำเภอทุ่งศรีอุดม	-	๓๔,๗๓๐	๓๐,๔๖๖	๒๔,๑๑๖	๘๙,๓๑๒
หนองอ้อม	-	๑๕,๗๙๒	๔,๗๙๐	-	๒๐,๕๘๒
นาเกษม	-	๔,๒๖๗	๓,๓๓๒	๑๕,๔๕๑	๒๓,๐๕๐
กุดเรือ	-	๗,๑๖๔	๑,๕๙๐	๓,๒๙๖	๑๒,๐๕๐
โคกขำแระ	-	๔,๕๒๓	๑๑,๘๖๖	๒,๕๒๑	๑๘,๙๑๐
นาหอม	-	๒,๙๘๕	๘,๘๘๘	๒,๘๔๘	๑๔,๗๒๑

ที่มา :<https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม

(ที่มา :<https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้พันธุ์ดีส่วนใหญ่ปลูกข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ๑๐๕ , กข.๑๕ และข้าวเหนียว กข๖ โดยส่วนใหญ่เก็บพันธุ์ไว้ใช้เอง และบางส่วนจัดซื้อเมล็ดพันธุ์จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุบลราชธานี
- (๒) การเตรียมดิน ดิน การเตรียมดินแยกได้เป็น ๒ ขั้นตอนการไถและไถแปร
- (๓) การปลูกโดยส่วนใหญ่ทำนาหว่าน อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ นาหว่าน ๑๐-๑๕ กิโลกรัม/ไร่ เริ่มเดือน พฤษภาคม - กรกฎาคม
- (๔) ระบบการให้น้ำ ใช้น้ำฝน
- (๕) การดูแลรักษากำจัดวัชพืชทั้งในนาและบนคันนา สรรวจโรคและแมลงศัตรูพืชทุกระยะ
- (๖) การใส่ปุ๋ย
- การใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ในอัตรา ๕๐๐-๑,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม
  - การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ ประมาณ ๒๐-๓๐ วันหลังข้าวออก
  - การใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐) อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ระยะกำเนิดช่อดอก หรือ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก
  - (๗) การเก็บเกี่ยว ผลผลิต เก็บเกี่ยว ๒๘-๓๐ วัน หลังวันออกดอก เริ่มเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม เกี่ยวด้วยรถเกี่ยวข้าว และบางส่วนใช้แรงงานคน
  - (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวลดความชื้นด้วยการตากบนลานที่สะอาดและแห้ง ความหนาของข้าวที่ตากประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร พลิกกลับข้าววันละ ๔ ครั้ง เป็นเวลา ๑-๓ วัน ให้ความชื้นเหลือ ๑๓-๑๔ เปอร์เซ็นต์
  - (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู
    - การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ได้แก่ เชื้อราบิวเวอร์เรีย เชื้อราไตรโคเดอร์มา
    - การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูตามคำแนะนำตามหลักวิชาการ
    - การทำความสะอาดคันนา

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอทุ่งศรีอุดม มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว					△	←→					←·····→	▽

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในอำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

อำเภอทุ่งศรีอุดม มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยเป็นพื้นนอกเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๔,๘๓๕

บาท

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘ อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

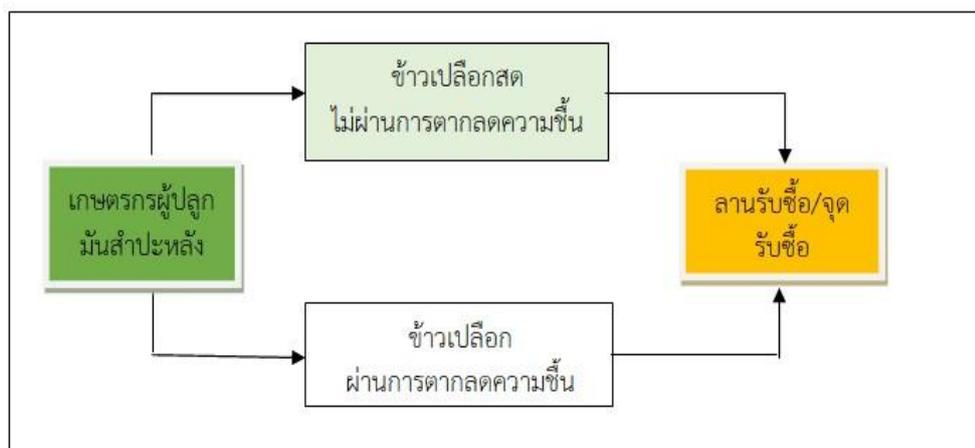
รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	นาปี	นาปรัง	นาปี	นาปรัง		
ไถตะ			๒๕๐			
ไถแปร/ป่น			๒๕๐			
เมล็ดพันธุ์			๖๒๕			
ไถกลบตอซัง			๓๐๐			
ค่าปักดำ/หว่าน			๓๒๐			
ใส่ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก			๓๕๐			
ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๑			๘๐๐			
ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒			๗๘๐			
ค่าสารเคมีคุมวัชพืช			๑๐๐			
ค่าเกี่ยวข้าว			๖๐๐			
ค่าขนย้าย			๑๐๐			
ค่าพลังงาน			๓๖๐			
รวม			๔,๘๓๕			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาดตลาดรับซื้อข้าวในอำเภอทุ่งศรีอุดม เกษตรกรมีการจำหน่ายข้าวเปลือกเป็นหลักซึ่งมีการจำหน่ายทั้งข้าวสด และข้าวที่ตากลดความชื้นแล้ว

แผนภูมิแสดงเส้นทางวิถีตลาดข้าว ของอำเภอทุ่งศรีอุดม

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๒ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลโคกชำแระ จำนวน ๑ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบลโคกชำแระ จำนวน ๑ แห่ง

มีโรงงาน...-... รวม .....-..... แห่ง .....

- อยู่ในหมู่ที่ ...-.... ตำบล .....-..... จำนวน .....-..... แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ...-.... ตำบล .....-..... จำนวน .....-..... แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในอำเภอจำนวน ๖,๕๕๒ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๔ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๖	นาห่อม	ข้าว	การใช้สารชีวภัณฑ์แทนเพื่อความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค
๒	๕	โคกชำแระ	ข้าว	การใช้สารชีวภัณฑ์แทนเพื่อความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค
๓	๗	โคกชำแระ	ข้าว	การทำนาที่สร้างสมดุลให้กับธรรมชาติ ลดการเผาตอซัง
๔	๓	นาเกษม	ข้าว	การใช้สารชีวภัณฑ์แทนเพื่อความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลนาเกษม
แปลงใหญ่	๔	- แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ ต.นาเกษม - แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ ต.หนองอ้อม - แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ ต.โคกชำแระ - แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๖ ต.นาห่อม

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

น้ำฝน ชลประทาน บ่อน้ำบาดาล แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

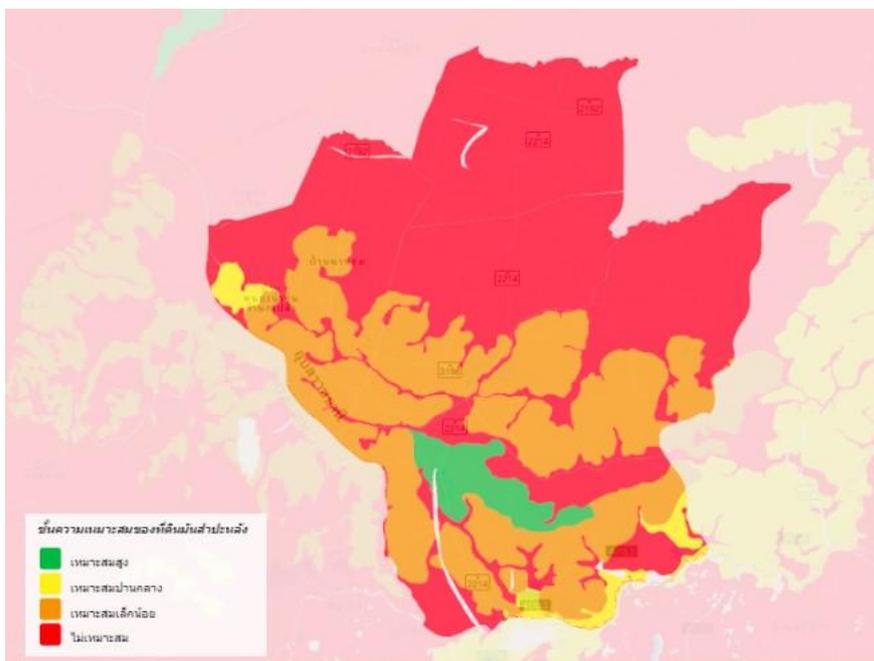
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง...๑๕๖.๐๐๑...(ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอทุ่งศรีอุดม	๕,๘๗๔.๐๔	๔,๑๐๗	๕๔,๓๕๓	๙๑,๖๖๘	๑๕๖,๐๐๑
หนองอ้อม	-	-	-	๒๓,๑๕๔	๒๓,๑๕๔
นาเกษม	๐.๐๔	-	๑๗,๒๒๙	๒๐,๕๓๖	๓๗,๗๖๔
กุดเรือ	๕,๘๗๔	๒,๘๒๘	๑๗,๘๓๓	๑๒,๕๓๗	๓๙,๐๗๓
โคกขำแระ	-	-	๘,๕๐๑	๑๘,๖๖๕	๒๗,๑๖๖
นาห่อม	-	๑,๒๗๘	๑๐,๗๙๐	๑๖,๗๗๖	๒๘,๘๔๔

ที่มา :<https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง

ภาพที่ ๑๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม

(ที่มา :<https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

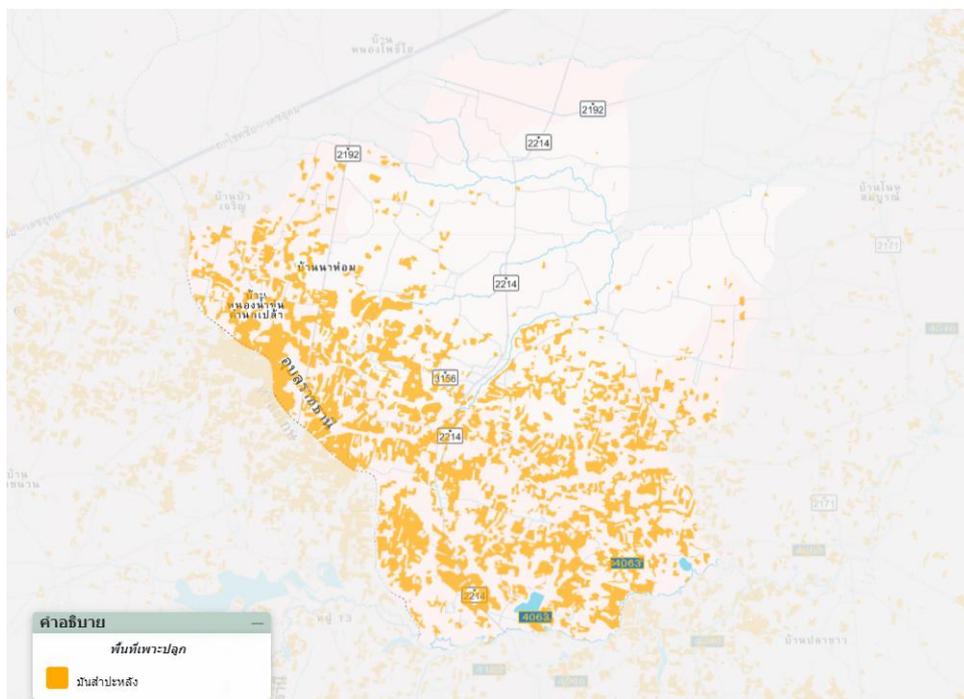
(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
ตำบลหนองอ้ม	๕	๒๔	๒๔	๘๓	๓,๔๕๐
ตำบลนาเกษม	๒๙๙	๒,๙๒๙	๒,๙๒๙	๗,๗๖๘	๓,๔๑๐
ตำบลกุดเรือ	๗๗๙	๗,๙๘๒	๗,๙๘๒	๒๑,๗๓๑	๓,๓๒๐
ตำบลโคกชำแระ	๒๗๐	๓,๒๖๓	๓,๒๖๓	๙,๖๕๕	๓,๗๐๐
ตำบลนาหอม	๔๐๗	๔,๒๒๑	๔,๒๒๑	๑๑,๑๕๖	๓,๖๐๐
รวม	๑,๗๖๐	๑๘,๔๑๙	๑๘,๔๑๙	๕๐,๓๙๓	๓,๔๙๖

ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม

ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง(พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอทุ่งศรีอุดม

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

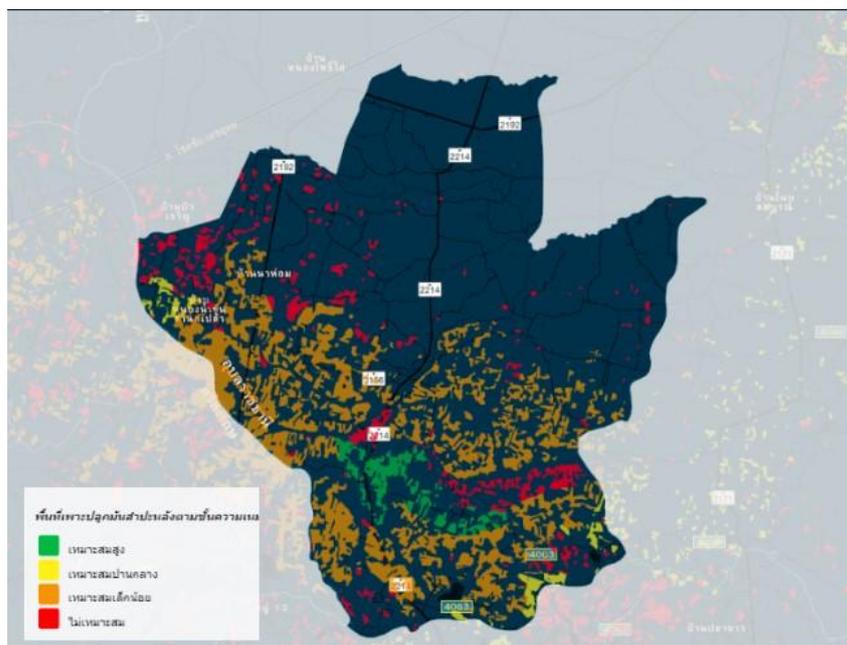
(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง...๓๒,๗๗๑... (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอทุ่งศรีอุดม	๒,๓๔๑	๑,๔๖๖	๒๓,๓๐๗	๕,๖๕๗	๓๒,๗๗๑
หนองอ้อ	-	-	-	๖๗	๖๗
นาเกษม	-	-	๕๗๘๓	๓๖๗	๖,๑๕๐
กุดเรือ	๒๓๔๑	๙๖๔	๘๗๔๔	๒๓๘๖	๑๔,๔๓๕
โคกชำแระ	-	-	๓๒๘๗	๕๗๔	๓,๘๖๑
นาท่อม	-	๕๐๒	๕๔๙๓	๒๒๖๓	๘,๒๕๘

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม (ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี ได้แก่ พันธุ์มันสำปะหลังเกษตรศาสตร์ ๕๐ หัวยบง ๖๐ระยะยง ๗๒ระยะยง ๙ และระยะยง ๙๐

(๒) การเตรียมดิน การเตรียมดิน ไถ ๒ ครั้ง ด้วยพาน ๓ และพานไถลึกประมาณ ๘-๑๒ นิ้ว และยกร่องปลูก

(๓) การปลูกมันสำปะหลังเป็นพืชที่ขยายด้วยลำต้น โดยอายุของท่อนพันธุ์ที่เหมาะสม จะอยู่ในช่วง ๘-๑๒ เดือน ขนาดความยาวของท่อนพันธุ์ ประมาณ ๒๐-๒๕ เซนติเมตร มีจำนวนตาประมาณ ๑๐ ตาขึ้นไป ต่อ ๑ ท่อนพันธุ์ ระยะปลูกมันสำปะหลังระยะ ๑๐๐x๘๐ เซนติเมตรปลูกช่วงเดือน มกราคม - เมษายน

(๔) ระบบการให้น้ำ เป็นพื้นที่ใช้น้ำฝนในการผลิต และให้น้ำด้วยระบบหยด

(๕) การดูแลรักษา ตรวจสอบแปลงเพาะปลูก ทุก ๗-๑๔ วัน และดูแลแปลงปลูกให้ปลอดวัชพืช ได้แก่ หญ้าตีนเป็ด หญ้าปากควาย หญ้าตีนนก หญ้าขจรจบ เป็นต้น

(๖) การใส่ปุ๋ย

ครั้งที่ ๑ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตร ๑๖-๘-๑๖ หรือ ๔๖-๐-๐- ในอัตรา ๒๕ กิโลกรัม ต่อไร่ ใส่หลังจากปลูกมันสำปะหลังแล้ว ๑ เดือน

ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ย ๐-๐-๖๐ ในอัตรา ๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ ใส่เมื่อมันสำปะหลังมีอายุได้ ๓ เดือน

(๗) การเก็บเกี่ยว ทำการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังในช่วงอายุประมาณ ๑๐-๑๒ เดือน เก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคน,รถไถ เก็บเกี่ยวตลอดปี และขายหัวสด

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- การตัดท่อนพันธุ์แล้วควรรีบนำไปปลูกภายใน ๑๕-๓๐ วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของท่อนพันธุ์ จึงไม่ควรตัดต้นพันธุ์มาเก็บไว้เพื่อรอจำหน่าย จำ แยก

- หลังเก็บเกี่ยว ส่วนของต้นมันสำปะหลังที่ไม่ใช้ เช่น ใบ กิ่ง ก้าน หรือ ลำต้น สับทิ้งไว้ในแปลง เพื่อให้เป็นปุ๋ยพืชสดในดินต่อไป

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

- ไม่ใช่ท่อนพันธุ์จากแหล่งและแปลงที่มีโรคระบาด

- ไถพรวนพื้นที่ปลูกหลายครั้ง เพื่อตากดิน

- การป้องกันกำจัดโดยสารเคมีควรใช้เฉพาะกรณีที่เกิดการระบาดของศัตรูพืชอย่างรุนแรง และมีโอกาสทำความเสียหายกับพืชได้

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอทุ่งศรีอุดม มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง	←	△			→							
	←	▽			→							←

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง ในอำเภออำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๘ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๗ อำเภอทุ่งศรีอุดม

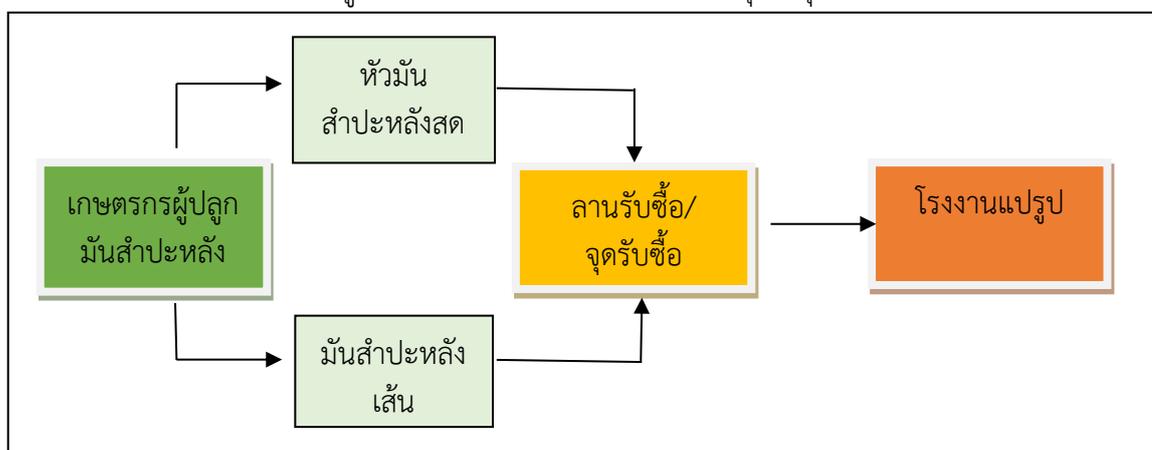
กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณ การรายได้	
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
ค่าไถ ๑ ครั้ง		←→												๓๐๐	
ค่ายกร่อง		←→												๒๐๐	
ค่าท่อนพันธ์														๑,๐๐๐	
ค่าปุ๋ยอินทรีย์		←→												๗๐๐	
ค่าปุ๋ยเคมี					←→									๙๕๐	
ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย				←→										๑๐๐	
วัสดุปรับปรุงดิน		←→												๑๕๐	
สารกำจัดวัชพืช					←→									๑๐๐	
ค่าพ่นสารเคมี				←→										๒๐๐	
ค่าเก็บเกี่ยว	←→													๓๐๐	
ค่าขนย้าย+ ค่าแรงงานเก็บ เกี่ยว	←→													๑,๙๒๐	
รวม														๕,๙๒๐	๘,๐๔๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)อำเภอทุ่งศรีอุดมมีจุดรับซื้อในพื้นที่ โดยรับซื้อหัวมันสำปะหลังสด และมันสำปะหลังเส้น

แผนภูมิแสดงเส้นทางวิถีตลาดของอำเภอทุ่งศรีอุดม

ภาพที่ ๑๕ แสดงวิธีการตลาดมันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป อำเภอทุ่งศรีอุดม มีจุดรับซื้อใน
มีแหล่งรับซื้อ รวม ๕ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๒ ตำบลกุดเรือ จำนวน ๓ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบลกุดเรือ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลโคกขำแระ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๕ ตำบลโคกขำแระ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบลนาห่อม จำนวน ๑ แห่ง

มีโรงงาน...-.. รวม .....-..... แห่ง .....

- อยู่ในหมู่ที่ ....-... ตำบล .....-..... จำนวน .....-..... แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ...-.... ตำบล .....-..... จำนวน .....-..... แห่ง

๑.๗ เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๑,๗๖๐ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๓ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๙ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๒	กุดเรือ	พืชไร่	การเลือกพันธุ์และการจัดการแปลงมันสำปะหลัง
๒	๕	โคกขำแระ	พืชไร่	การวางแผนการตลาดและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
๓	๓	นาเกษม	พืชไร่	การวางแผนการตลาดและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๔๐ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม
แปลงใหญ่	๔	๑. แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๕ ต.กุดเรือ ๒. แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๕ ต.โคกขำแระ ๓. แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๑๑ ต.นาห่อม ๔. แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๒ ต.กุดเรือ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[ ] น้ำฝน [ ]ชลประทาน [v] บ่อน้ำบาดาล [ ] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

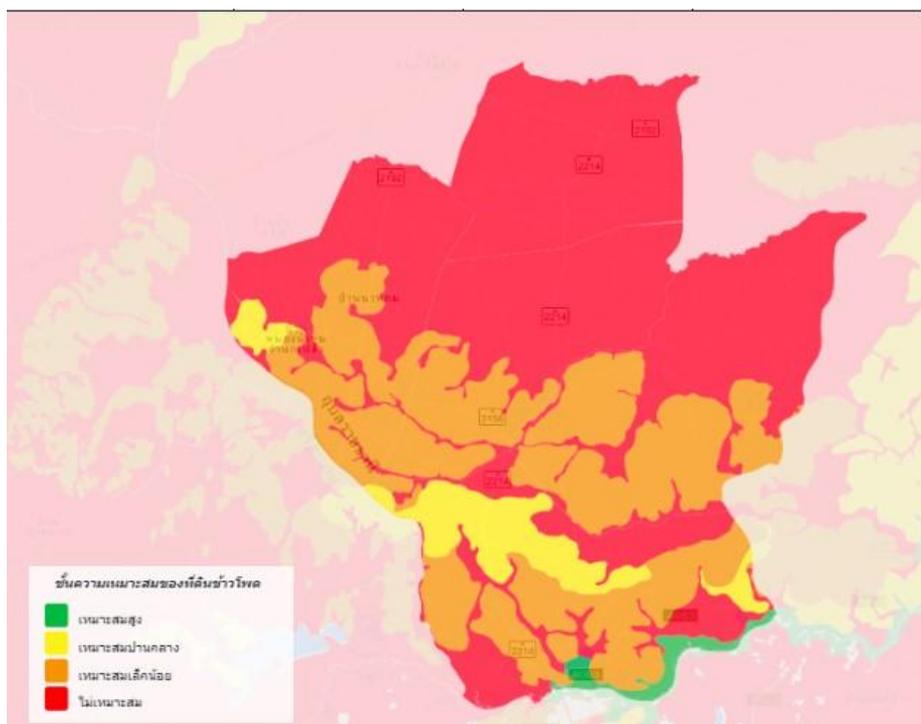
๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๔๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ .....๑๕๗,๐๐๖.....(ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอทุ่งศรีอุดม	๒,๑๖๗	๑๐,๑๒๒	๕๒,๔๘๕	๙๒,๒๓๒	๑๕๗,๐๐๖
หนองอึม	-	-	-	๒๓,๓๑๕	๒๓,๓๑๕
นาเกษม	-	-	๑๗,๒๒๙	๒๐,๕๓๖	๓๗,๗๖๕
กุดเรือ	๒,๑๖๗	๘,๗๙๙	๑๖,๐๐๗	๑๒,๘๔๑	๓๙,๘๑๔
โคกชำแระ	-	-	๘,๕๐๑	๑๘,๖๖๕	๒๗,๑๖๖
นาหอม	-	๑,๓๒๓	๑๐,๗๔๘	๑๖,๘๗๖	๒๘,๙๔๗

ที่มา :<https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ ๑๖ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอทุ่งศรีอุดม

(ที่มา :<https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

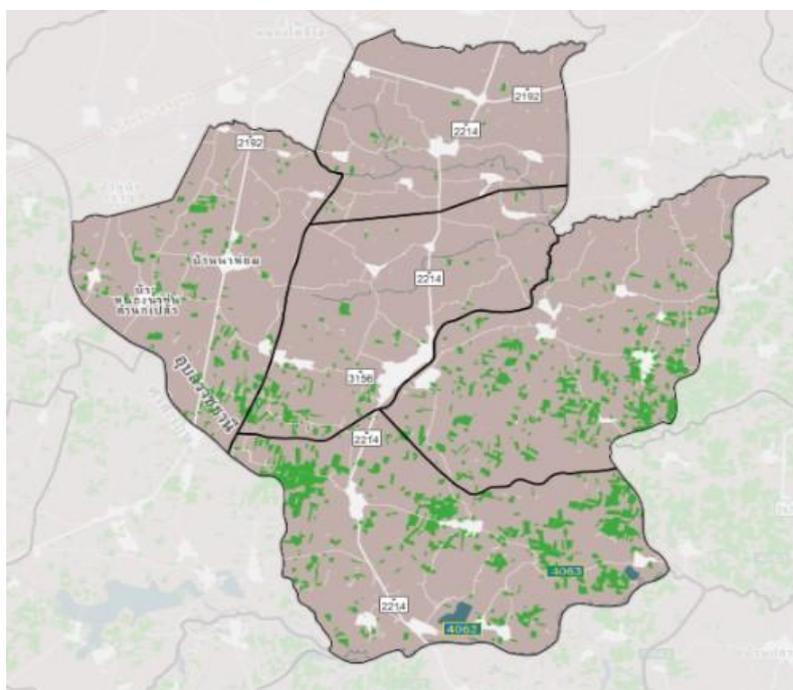
๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๔๒ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
ตำบลหนองอัม	๒๐๐	๑,๙๑๕	๑,๙๑๕	๒,๙๘๒	๑,๕๕๖
ตำบลนาเกษม	๑๓๖	๙๓๗	๙๓๗	๑,๓๓๙	๑,๒๒๒
ตำบลกุดเรือ	๔๐	๒๓๙	๒๓๙	๒๘๖	๑,๒๓๑
ตำบลโคกชำแระ	๑๖๑	๑,๔๖๓	๑,๔๖๓	๒,๑๙๑	๑,๕๕๐
ตำบลนาห่อม	๑๑๓	๔๘๒	๔๘๒	๖๕๙	๑,๒๓๓
รวม	๖๖๐	๕,๐๓๖	๕,๐๓๖	๗,๔๕๗	๑,๕๓๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอทุ่งศรีอุดม

ภาพที่ ๑๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอทุ่งศรีอุดม

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

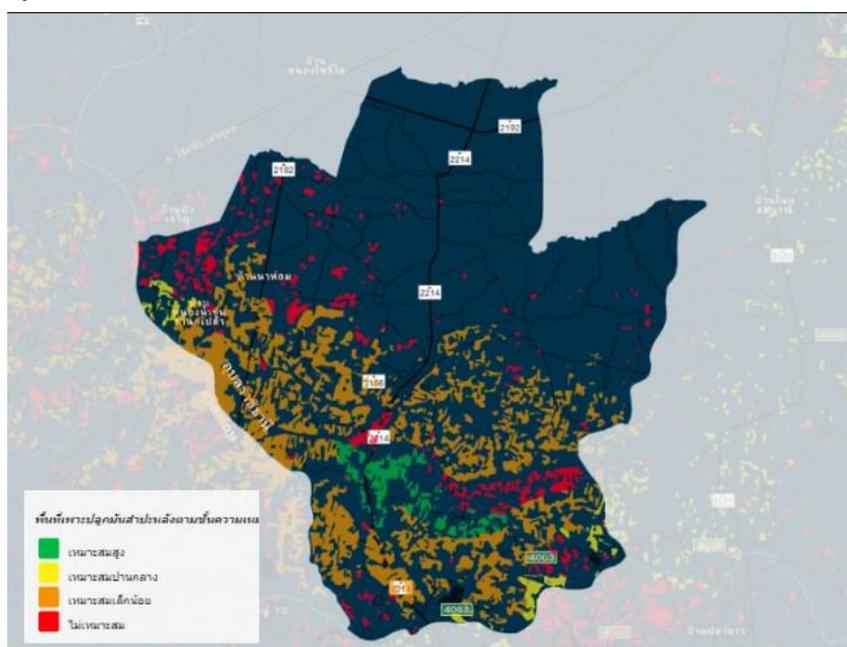
๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ...๓๒,๗๗๑... (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปาน กลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
รวมอำเภอทุ่งศรีอุดม	๒,๑๖๗	๑๐,๑๒๒	๕๒,๔๘๕	๙๒,๒๓๒	๑๕๗,๐๐๖
หนองอ้อ	-	-	-	๒๓,๓๑๕	๒๓,๓๑๕
นาเกษม	-	-	๑๗,๒๒๙	๒๐,๕๓๖	๓๗,๗๖๕
กุดเรือ	๒,๑๖๗	๘,๗๙๙	๑๖,๐๐๗	๑๒,๘๔๑	๓๙,๘๑๔
โคกชำแระ	-	-	๘,๕๐๑	๑๘,๖๖๕	๒๗,๑๖๖
นาหอม	-	๑,๓๒๓	๑๐,๗๔๘	๑๖,๘๗๖	๒๘,๙๔๗

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ ๑๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอทุ่งศรีอุดม

(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์ลูกผสม เป็นพันธุ์ที่มีลักษณะทางการเกษตรสม่ำเสมอ ให้ผลผลิตและคุณภาพสูง ตอบสนองต่อการใช้ปุ๋ยได้ดี ไม่สามารถเก็บเมล็ดไว้ทำพันธุ์ได้ ได้แก่ CP๘๘๘ CPF-๑๖ P๔๔๖๖
- (๒) การเตรียมดิน ไถด้วยพลาสาม ๑ ครั้ง ลึก ๒๐-๓๐ เซนติเมตร ตากดิน ๗-๑๐ วัน พรวนดินด้วยพลาเจ็ต ๑ ครั้ง ปรับระดับดินให้สม่ำเสมอ คราดเก็บเศษวัชพืชออกจากแปลง
- (๓) การปลูก ปลูกด้วยแรงงานคน โดยใช้เครื่องหยอดข้าวโพดแบบเข็น
  - การปลูกแบบแถวเดี่ยว ระยะระหว่างแถว ๗๕ เซนติเมตร ระยะระหว่างหลุม ๒๐-๒๕ เซนติเมตร หยอดเมล็ดหลุมละ ๑-๒ เมล็ด ใช้เมล็ดพันธุ์ ๓-๔ กิโลกรัมต่อไร่ (จำนวนต้นประมาณ ๘,๕๐๐-๑๐,๖๐๐ ต้น)

- การปลูกแบบแถวคู่ เว้นระยะร่องละ ๑๒๐ เซนติเมตร ปลูกเป็นสองแถวข้างร่องเว้นระยะห่าง ๓๐ เซนติเมตร ปลูกห่างต้นละ ๒๐-๒๕ เซนติเมตร ปลูก ๑-๒ ต้นต่อหลุม จะใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวโพดประมาณ ๓-๓.๕ กิโลกรัมต่อไร่ (จำนวนต้นประมาณ ๘,๕๐๐-๑๐,๖๐๐ ต้น)

(๔) ระบบการให้น้ำ เป็นพื้นที่ใช้น้ำฝนในการผลิต ส่วนการปลูกข้าวโพดในฤดูแล้งจะให้น้ำด้วยระบบหยดและระบบสปริงเกอร์

(๕) การดูแลรักษา ตรวจสอบแปลงเพาะปลูก ทุก ๗-๑๔ วัน และดูแลแปลงปลูกให้ปลอดวัชพืช ได้แก่ หญ้าตีนเป็ด หญ้าปากควาย หญ้าตีนนก หญ้าขจรจบ เป็นต้น

(๖) การใส่ปุ๋ย

ครั้งที่ ๑ รองพื้น ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตร ๑๖-๘-๑๖ หรือ ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๓๐-๓๕ กิโลกรัมต่อไร่

ครั้งที่ ๒ ระยะทำรูน (๒๐-๒๕ วัน) ใส่ปุ๋ย ๔๖-๐-๐ หรือ ๑๖-๘-๘ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ ในอัตรา ๓๐-๕๐ กิโลกรัมต่อไร่

ครั้งที่ ๓ ระยะแตงหน้า (๔๐-๔๕ วัน) สูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๒๕-๓๐ กิโลกรัมต่อไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว ทำการเก็บเกี่ยวในช่วงอายุประมาณ ๑๑๐-๑๒๐ วัน เมื่อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แก่จัดและแห้งสนิท เกี่ยวด้วยรถเกี่ยว

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- หลังเก็บเกี่ยว ส่วนของต้นมันสำปะหลังที่ไม่ใช้ เช่น ใบ กิ่ง ก้าน หรือ ลำต้น สับทิ้งไว้ในแปลง เพื่อให้เป็นปุ๋ยพืชสดในดินต่อไป

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

- ไถพรวนพื้นที่ปลูกหลายครั้ง เพื่อตากดิน

- การป้องกันกำจัดโดยสารเคมีควรใช้เฉพาะกรณีที่เกิดการระบาดของศัตรูพืชอย่างรุนแรง และมีโอกาสทำความเสียหายกับพืชได้

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอทุ่งศรีอุดม มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง	←	△			→							
	←	▽			→							←

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในอำเภออำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๕ ต้นทุนการผลิต
ตารางที่ ๔๔ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๘ อำเภอทุ่งศรีอุดม

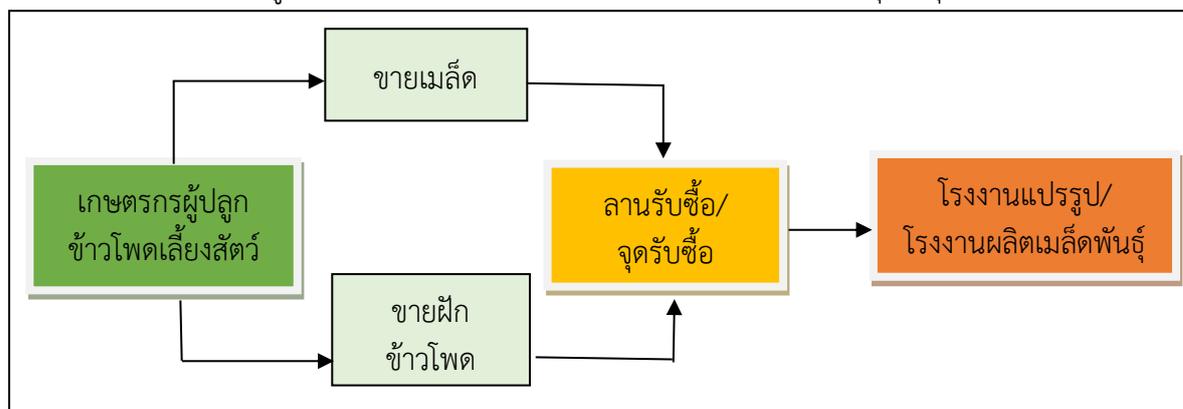
กิจกรรม	เดือน												ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้		
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.				
ตัดต่อซัง	↔												↔	↔	๒๐๐	
ใส่ปุ๋ยมูลสัตว์	↔												↔	↔	๑,๐๐๐	
ไถกลบ	↔												↔	↔	๓๐๐	
ไถปั้น+ยกร่อง	↔												↔	↔	๕๕๐	
เมล็ดพันธุ์	↔												↔	↔	๕๗๐	
ค่าปลูก	↔												↔	↔	๒๐๐	
ค่าปุ๋ยเคมี	↔ ^{ครั้งที่ ๑}	↔ ^{ครั้งที่ ๒}											↔ ^{รองพื้น}	↔	๑,๘๑๐	
แรงงานใส่ปุ๋ย	↔	↔											↔	↔	๑๐๐	
สารเคมี	↔	↔											↔	↔	๑,๓๔๐	
ค่าพ่นสารเคมี	↔	↔											↔	↔	๑๐๐	
ไฟฟ้าระบบน้ำ	↔	↔	↔												๑,๕๐๐	
ค่าเก็บเกี่ยว			↔	↔											๖๕๐	
ค่าขนส่ง	↔	↔													๒๐๐	
รวม															๘,๕๒๐	๑๑,๕๒๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ) อำเภอทุ่งศรีอุดม มีจุดรับซื้อในพื้นที่ โดยรับซื้อเมล็ด และฝัก

แผนภูมิแสดงเส้นทางวิถีตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของอำเภอทุ่งศรีอุดม

ภาพที่ ๒๐ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๔ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๑๑ ตำบลนาเกษม จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑ ตำบลโคกชำแระ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบลโคกชำแระ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบลนาหอม จำนวน ๑ แห่ง

มีโรงงาน.....รวม ..... แห่ง .....

- อยู่ในหมู่ที่ ...-... ตำบล ..... จำนวน ..... แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ...-... ตำบล ..... จำนวน ..... แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๖๖๐ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่จำนวน ๖ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๕ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์กรความรู้โดดเด่น
๑	๓	นาเกษม	พืชไร่	ระบบน้ำในแปลงข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๒	๕	โคกชำแระ	พืชไร่	ระบบ IoT สำหรับให้น้ำข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๓	๗	โคกชำแระ	พืชไร่	การจัดการดินและปุ๋ย
๔	๘	โคกชำแระ	พืชไร่	การจัดการดินและปุ๋ย
๕	๖	หนองอ้อม	พืชไร่	การจัดการดินและปุ๋ย
๖	๘	หนองอ้อม	พืชไร่	การจัดการดินและปุ๋ย

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๔๖ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๑	ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม
แปลงใหญ่	๔	- แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๖ ต.หนองอ้อม - แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๗ ต.โคกชำแระ - แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๘ ต.หนองอ้อม - แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หมู่ ๘ ต.โคกชำแระ

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๔๗ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้าข้าว อ่างทองศรีอุดม

	ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง	
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	มีลักษณะทางกายภาพที่เอื้อต่อการปลูกข้าว โดยมีข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ เป็นพืชเศรษฐกิจหลัก การเพาะปลูกส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนเป็นสำคัญ ลักษณะดินมีความหลากหลาย	-สหกรณ์การเกษตรทุ่งศรีอุดม จำกัด เป็นจุดหลักในการรวบรวมผลผลิตข้าวเปลือกจากเกษตรกร นอกจากนี้ยังมีโรงสีข้าวขนาดเล็กและขนาดกลางในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงเป็นผู้รับซื้อผลผลิตเพื่อนำไปแปรรูป	-กระจายสู่ตลาดในจังหวัดอุบลราชธานีและตลาดในประเทศ
	ปัญหา Pain point	-ต้นทุนการผลิตสูง เช่น ราคาปุ๋ยและสารเคมี เกษตรที่เพิ่มขึ้น -ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลต่อความไม่แน่นอนของผลผลิต -การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และอุทกภัยในฤดูฝน -ความเสื่อมโทรมของดิน	-การจัดการคุณภาพข้าวหลังการเก็บเกี่ยวยังขาดประสิทธิภาพ เช่น การลดความชื้นและการจัดเก็บที่ไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลให้คุณภาพข้าวเสื่อมลงและราคาตกต่ำ -ปัญหาด้านโลจิสติกส์และการขาดแคลนเทคโนโลยีการแปรรูปเบื้องต้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม	-เกษตรกรและสหกรณ์มีข้อจำกัดในการเข้าถึงช่องทางการตลาดสมัยใหม่ การแข่งขันด้านราคาสูงทำให้ขาดอำนาจในการต่อรอง การขาดการสร้างตราสินค้า (Branding) และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ข้าว
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	-ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) ผ่านแอปพลิเคชัน Agri-Map และ LDD On-farm เพื่อวิเคราะห์และจัดการดินได้อย่างเหมาะสม -การใช้แอปพลิเคชันพยากรณ์อากาศเพื่อวางแผนการเพาะปลูก -การนำโดรนมาใช้ในการเกษตรเป็นเทคโนโลยี Smart Farming	-การประยุกต์ใช้ระบบการจัดการคลังสินค้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บและรวบรวมผลผลิต -การใช้เครื่องวัดความชื้นแบบดิจิทัลเพื่อควบคุมคุณภาพ -ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการแปรรูปเบื้องต้น เช่น เครื่องอบลดความชื้นขนาดเล็กสำหรับชุมชน	-ส่งเสริมการตลาดดิจิทัลผ่านแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) -การพัฒนาเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันเพื่อเป็นช่องทางจำหน่ายตรงจากเกษตรกรสู่ผู้บริโภค - การนำระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ด้วย QR Code มาใช้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

มิตินคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	ประชากรเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและกำลังเผชิญกับภาวะขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรรุ่นใหม่	คณะกรรมการสหกรณ์และผู้ประกอบการท้องถิ่น (พ่อค้าคนกลาง) มีบทบาทสำคัญในกระบวนการรวบรวมและกระจายผลผลิต	ผู้บริโภคในปัจจุบันมีแนวโน้มต้องการข้าวคุณภาพสูง ปลอดภัย และดีต่อสุขภาพมากขึ้น แต่เกษตรกรและยังขาดความเข้าใจในความต้องการของตลาดและขาดทักษะในการสื่อสารไปยังผู้บริโภค
	ปัญหา Pain point	-การขาดแคลนทายาทเกษตรกรเพื่อสืบทอดองค์ความรู้และอาชีพ -การขาดทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการผลิต -การเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการพัฒนาที่จำกัด -การรวมกลุ่มที่ยังไม่เข้มแข็งพอที่จะสร้างอำนาจต่อรองทางการตลาด	บุคลากรในองค์กรกลางนำขาดทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ การตลาดดิจิทัล และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ขาดความโปร่งใสในกระบวนการรับซื้อและกำหนดราคา และขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างเกษตรกรกับผู้รวบรวมผลผลิต	การขาดความเข้าใจในพฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่ ขาดทักษะในการสร้างตราสินค้าและการตลาดดิจิทัล รวมถึงขาดช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรง และขาดความรู้ด้านมาตรฐานคุณภาพสินค้าเพื่อการส่งออก
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะด้านเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากภาครัฐและสถาบันการเงิน	พัฒนาศักยภาพบุคลากรในสหกรณ์และผู้ประกอบการด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทาน และการตลาดดิจิทัล ส่งเสริมการนำระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System: MIS) มาใช้ในสหกรณ์ เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและประสิทธิภาพในการทำงาน	จัดอบรมด้านการตลาดดิจิทัล การสร้างตราสินค้า และการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว ส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์ม E-commerce และ Social Commerce เพื่อเข้าถึงผู้บริโภคโดยตรง และการตรวจสอบย้อนกลับเพื่อสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่น
มิตินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ เป็นพันธุ์ข้าวหลักที่มีคุณภาพสูงและเป็นที่ต้องการของตลาด	-การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีและได้มาตรฐาน การใช้เมล็ดพันธุ์ที่ไม่ผ่านการรับรองส่งผลให้ผลผลิตและคุณภาพไม่สม่ำเสมอ ขาดความรู้ในการจัดการปัจจัยการผลิตที่	ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐ การประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันเพื่อการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช และการใช้เทคโนโลยีเซ็นเซอร์ใน

			เหมาะสม และการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช	แปลงนาเพื่อการจัดการปุ๋ยและน้ำอย่างแม่นยำ
ปัญหา Pain point	ผลผลิตส่วนใหญ่ถูกจำหน่ายในรูปของข้าวเปลือก มีการแปรรูปเป็นข้าวสารบรรจุถุงโดยสหกรณ์หรือลานรับซื้อ	การจัดการคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยวที่ยังไม่ได้มาตรฐานทำให้เกิดการสูญเสียทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ การขาดเทคโนโลยีการแปรรูปที่ทันสมัยและได้มาตรฐานสากล และการขาดระบบควบคุมคุณภาพตลอดกระบวนการแปรรูป	-สนับสนุนการลงทุนในเทคโนโลยีการแปรรูปที่ทันสมัย เช่น โรงสีข้าวที่มีประสิทธิภาพ เครื่องอบลดความชื้น -การใช้เทคโนโลยี IoT เพื่อติดตามและควบคุมสภาพแวดล้อมในการจัดเก็บ	
แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	สินค้าข้าวส่วนใหญ่ยังคงจำหน่ายในรูปแบบข้าวเปลือก ขาดการสร้าง ความแตกต่างและมูลค่าเพิ่มผ่านการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย หรือการขอรับรองมาตรฐานคุณภาพ	การขาดผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่มีความหลากหลายและมูลค่าเพิ่มสูง การขาดการรับรองมาตรฐานคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เช่น GAP หรือ Organic และการขาดกลยุทธ์การสร้างตราสินค้าที่แข็งแกร่งเพื่อสื่อสารคุณค่าไปยังผู้บริโภค	ส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว เช่น ผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาพ ขนม หรือเครื่องดื่ม สนับสนุนให้เกษตรกรและสหกรณ์ขอการรับรองมาตรฐาน GAP, Organic Thailand และพัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างตราสินค้าข้าวของอำเภอทุ่งศรีอุดมให้เป็นที่รู้จัก	

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๔๘ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า มันสำปะหลัง อำเภอทุ่งศรีอุดม

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่ปลูกจริง ๑๘,๔๑๙ ไร่ (เฉพาะ ๓๒,๗๗๑ ไร่จากพื้นที่เหมาะสม ๑๕๖,๐๐๑ ไร่) - พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับความเหมาะสมน้อย (Sm) ๒๓,๓๐๗ ไร่ - ใช้น้ำฝนเป็นหลัก บางส่วนใช้น้ำหยด - มีแปลงใหญ่มันสำปะหลัง ๔ แห่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีจุดรับซื้อในพื้นที่ ๕ แห่ง (ตำบลกุดเรือ ๔ แห่ง, ตำบลโคกขำแระ ๒ แห่ง, ตำบลนาหอม ๑ แห่ง) - รวบรวมผลผลิตผ่านพ่อค้าท้องถิ่นและสหกรณ์ - ขนส่งหัวสดไปยังจุดรับซื้อ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขายเป็นหัวสดและมันสำปะหลังเส้น - ไม่มีข้อมูลระบุถึงโรงงานแปรรูปในพื้นที่ - กระจายสินค้าสู่ตลาดกลางนอกพื้นที่
	ปัญหา Pain point	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้พื้นที่ปลูกไม่เหมาะสม (๕,๖๕๗ ไร่ในพื้นที่ไม่เหมาะสม) - พังพาน้ำฝนทำให้ผลผลิตไม่แน่นอน - แปลงปลูกกระจายตัวไม่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - จุดรับซื้อจำกัดเฉพาะบางตำบล - ระบบโลจิสติกส์การรวบรวมขาดประสิทธิภาพ - ขาดศูนย์รวบรวมกลางที่มีมาตรฐาน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการแปรรูปในพื้นที่จำกัด ทำให้มูลค่าเพิ่มน้อย - การเข้าถึงตลาดใหญ่และผู้บริโภคชั้นสุดท้ายมีข้อจำกัด - ขาดระบบติดตามการกระจายสินค้า
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - แอปแผนที่เกษตรดิจิทัล: แสดงพื้นที่เหมาะสม แปลงปลูกปัจจุบัน และแหล่งน้ำ - ระบบติดตามสภาพดินฟ้าอากาศ: เตือนภัยและแนะนำช่วงปลูก-เก็บเกี่ยว - แพลตฟอร์มเชื่อมโยงที่ดิน: ส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่ไม่เหมาะสมปรับเปลี่ยนพืชปลูก 	<ul style="list-style-type: none"> - แพลตฟอร์มจัดการขนส่งร่วมกัน: ลดต้นทุนการรวบรวม - แอปจุดรับซื้อออนไลน์: แสดงตำแหน่งและราคา รับซื้อแบบเรียลไทม์ - ระบบนัดหมายการรับซื้อ: ลดเวลารอคอยและความแออัด 	<ul style="list-style-type: none"> - แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์: เชื่อมโยงกับผู้บริโภคและโรงงานแปรรูป - ระบบติดตามเส้นทางขนส่ง: ตรวจสอบคุณภาพระหว่างขนส่ง - แอปสร้างแบรนด์ชุมชน: เพิ่มมูลค่าผ่านเรื่องราวการผลิต
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - มีเกษตรกร ๑,๗๖๐ ราย - มีเกษตรกรต้นแบบ ๓ ราย - มีความรู้การใช้พันธุ์ดี (หัวยบ ๖๐, ระยะยง ๗๒, เกษตรศาสตร์ ๕๐) - มีองค์กรเกษตรกร (แปลงใหญ่ ๔ แห่ง, ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ๑ แห่ง) 	<ul style="list-style-type: none"> - มีพ่อค้าท้องถิ่น/ตัวแทนรับซื้อ - มีผู้ขายขนส่งในชุมชน - สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรทำหน้าที่รวบรวมผลผลิต 	<ul style="list-style-type: none"> - มีผู้ประกอบการรับซื้อ/แปรรูป - มีผู้บริโภคในและนอกพื้นที่ - มีผู้กำหนดนโยบายและหน่วยงานสนับสนุน

	<p>ปัญหา Pain point</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเข้าถึงความรู้เทคโนโลยีใหม่มีจำกัด - เกษตรกรส่วนใหญ่อายุมาก ขาดทักษะดิจิทัล - การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกรมีน้อย - การจัดการแปลงใหญ่ยังไม่เข้มแข็ง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีอำนาจต่อรองราคาต่ำ เมื่อเทียบกับผู้รับซื้อ - ขาดทักษะการจัดการโลจิสติกส์ - การประเมินคุณภาพผลผลิตไม่มีมาตรฐาน - ขาดระบบข้อมูลกลางระหว่างผู้เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริโภคไม่รับรู้ถึงคุณค่าของผลผลิต - ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด - ขาดผู้นำด้านการแปรรูปและสร้างแบรนด์ในชุมชน
	<p>แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - แอปโรงเรียนเกษตรกรออนไลน์: เนื้อหาความรู้การผลิตและช่องทางปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ - ระบบเครือข่ายเกษตรกร (Social Farming): แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในพื้นที่ใกล้เคียง - แพลตฟอร์มบริหารแปลงใหญ่ดิจิทัล: จัดการสมาชิกแปลงร่วม และมาตรฐานการผลิต 	<ul style="list-style-type: none"> - แอปฝึกอบรมตัวแทนรับซื้อ: มาตรฐานการประเมินคุณภาพ - ระบบประเมินสำหรับผู้รับซื้อ: เกษตรกรให้คะแนนความยุติธรรม - แพลตฟอร์มสร้างความร่วมมือด้านโลจิสติกส์: ลดต้นทุนขนส่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - แอปสร้างเรื่องราว (Storytelling): นำเสนอเรื่องราวเกษตรกรสู่ผู้บริโภค - ระบบตลาดสินค้าเกษตรแบบตรง (P๒P): เชื่อมโยงเกษตรกรกับผู้บริโภคโดยตรง - แพลตฟอร์มพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน: ฝึกอบรมการแปรรูปและการตลาด
มีที่ดินดำ	<p>สถานการณ์ปัจจุบัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตเฉลี่ย ๓,๔๙๖ กก./ไร่ (สูงสุด ๓,๗๐๐ กก./ไร่) - ใช้พันธุ์ดี มีระบบการผลิตตามมาตรฐาน - เก็บเกี่ยวอายุ ๑๐-๑๒ เดือนตลอดปี - ต้นทุนการผลิต ๕,๙๒๐ บาท/ไร่ รายได้ ๘,๐๔๐ บาท/ไร่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขายเป็นหัวสดและมันสำปะหลังเส้น - การขนส่งรักษาความสด แต่ขาดระบบควบคุมคุณภาพระหว่างทาง - การกำหนดราคาจากน้ำหนักและความสด 	<ul style="list-style-type: none"> - สินค้ามีมูลค่าต่ำ เน้นขายเป็นวัตถุดิบ - การแปรรูปจำกัดเพียงการทำเส้น - ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
	<p>ปัญหา Pain point</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพผลผลิตไม่สม่ำเสมอ - มีปัญหาโรคและแมลงจากท่อนพันธุ์ไม่ดี - ผลผลิตล้นตลาดในฤดูเก็บเกี่ยวสูงสุด - การจัดการหลังเก็บเกี่ยวยังไม่เหมาะสม 	<ul style="list-style-type: none"> - สูญเสียระหว่างขนส่ง (น้ำหนักลด, ความสดลด) - ปนเปื้อนจากภาชนะและวิธีการขนส่ง - ขาดระบบตรวจสอบย้อนกลับ 	<ul style="list-style-type: none"> - คุณภาพสินค้าขั้นสุดท้ายไม่คงที่ - ขาดเอกลักษณ์และมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ - การตอบสนองความต้องการตลาดเฉพาะกลุ่มต่ำ
	<p>แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - แอปบันทึกการผลิตดิจิทัล: ติดตามแต่ละกิจกรรมในแปลง - ระบบวิเคราะห์คุณภาพดินและพืช: แนะนำการปรับปรุงแบบเรียลไทม์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบ IoT ตรวจสอบการขนส่ง: ตรวจสอบอุณหภูมิ, ความชื้น - ระบบบล็อกเชนสำหรับการติดตามย้อนกลับ: 	<ul style="list-style-type: none"> - แพลตฟอร์มออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน: ร่วมกับนักออกแบบและผู้เชี่ยวชาญ - ระบบรับข้อเสนอ

		- แพลตฟอร์มนัดหมายเก็บ เกี่ยว: จัดการผลผลิตไม่ให้ล้น ตลาด	ตรวจสอบย้อนกลับทุก ขั้นตอน - แอปตรวจสอบคุณภาพ อย่างง่าย: ใช้ภาพถ่ายและ ปัญญาประดิษฐ์เบื้องต้น	ผลิตภัณฑ์จากตลาด: เชื่อมโยงอุปสงค์และ อุปทาน - แอปสร้างมาตรฐานและ รับรองคุณภาพชุมชน: เพิ่มความน่าเชื่อถือ
--	--	---	---	--

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๕

ตารางที่ ๔๙ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอทุ่งศรีอุดม

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ ปัจจุบัน	- พื้นที่เหมาะสมจริง (S๑-S๓) ๖๔,๗๗๔ ไร่ แต่ปลูกจริงเพียง ๕,๐๓๖ ไร่ (๗.๘%) - เกษตรกร ๖๖๐ ราย เฉลี่ย ๗.๖ ไร่/ราย - ใช้น้ำฝนเป็นหลัก ช่วงปลูก มี.ค.-มิ.ย. เก็บเกี่ยว ธ.ค.-มี.ค.. - ผลผลิตเฉลี่ย ๑,๒๓๘ กก./ ไร่ - ใช้พันธุ์ลูกผสม เครื่องหยอด มือผลักดัน	- มีจุดรับซื้อในพื้นที่ ๔ แห่ง (นาเกษม ๑, โคน ข้าระ ๒, นาหอม ๑) - วิถีตลาด: เกษตรกร → ผู้รวบรวมในพื้นที่ → โรงงานแปรรูป/ตลาด กลาง	- ไม่มีโรงงานแปรรูปใน พื้นที่ระบุชัดเจน - ผลผลิตส่วนใหญ่ จำหน่ายเป็นเมล็ดแห้ง หรือฝักเพื่อเป็นวัตถุดิบ อาหารสัตว์
	ปัญหา Pain point	๑. การใช้พื้นที่ต่ำ: พื้นที่ เหมาะสมมาก (S๑) ปลูกเพียง ๒,๑๖๗ ไร่จากที่มี ๒,๑๖๗ ไร่ (๑๐๐%) แต่พื้นที่เหมาะสม ปานกลาง-น้อย (S๒-S๓) ถูก ใช้ไม่เต็มศักยภาพ (๖๒,๖๐๗ ไร่) ๒. เสี่ยงภัยแล้ง: พึ่งพาน้ำฝน เป็นหลัก ๓. ขาดมาตรฐานการผลิต: เทคนิคการปลูกยังใช้ แรงงานคนและเครื่องมือ พื้นฐาน	๑. จุดรวบรวมน้อยและ กระจุกตัว: มีเพียง ๔ จุด ใน ๓ ตำบล จาก ๕ ตำบล ที่ปลูก ๒. ขาดระบบโลจิสติกส์ ที่ มีประสิทธิภาพ: การขนส่ง อาจขึ้นกับพ่อค้าคนกลาง	๑. ขาดการแปรรูปสร้าง มูลค่าในพื้นที่: ขายเป็น วัตถุดิบ สูญเสียโอกาส สร้างรายได้เพิ่ม ๒. การเชื่อมโยงกับ ตลาดใหญ่ไม่ชัดเจน: เกษตรกรขาดอำนาจ ต่อรอง
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้ แก้ปัญหา	- App/Web Map-based Advisory: แผนที่แนะนำการ ใช้พื้นที่ปลูกตามความ เหมาะสม (S๑-S๓) แสดง พื้นที่ว่างศักยภาพ พร้อม คำแนะนำการจัดการดิน	- Platform จับคู่การขาย- ขนส่ง (Local Agri- Logistics): เชื่อมโยง เกษตรกร-ผู้รวบรวม- รถ ขนส่งในพื้นที่ เพิ่ม ทางเลือก ลดต้นทุนขนส่ง	- แพลตฟอร์มเชื่อมโยง กับผู้ขายปลายทาง (Feed Mill): เพื่อขาย ตรงหรือทำสัญญาการ ผลิต (Contract Farming) แบบดิจิทัล

		เฉพาะพื้นที่ (อ้างอิง Agri-Map Online) - IoT สำหรับน้ำหยด/สปริงเกอร์: สนับสนุนการปลูกนอกฤดูในพื้นที่ S๑ ที่มีน้ำบาดาล - Digital Farm Record: บันทึกข้อมูลแปลง ปริมาณปุ๋ย/สารเคมี เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพ	- App ติดตามจุดรับซื้อและราคารับซื้อเรียลไทม์	- ข้อมูลและแบบจำลองความคุ้มค่า (Feasibility Study) สำหรับการแปรรูปเบื้องต้น เช่น การบดอัดเป็นเม็ดในระดับกลุ่มแปลงใหญ่
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	- มีเกษตรกรต้นแบบ ๖ รายที่มีความรู้โดดเด่นด้านระบบน้ำ IoT และการจัดการดินปุ๋ย - มีองค์กรเกษตรกร เช่น ศพก. ๑ แห่ง และ กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพด ๔ กลุ่ม (หนองอัม ๒, โคกชำแระ ๒) - ใช้ความรู้จากงานส่งเสริมเกษตรกร	- มีพ่อค้าท้องถิ่น/ผู้รวบรวม ดูแลจุดรับซื้อ ๔ แห่ง - กลุ่มแปลงใหญ่อาจมีบทบาทในการรวบรวมผลผลิตเบื้องต้น	- ผู้รับซื้อปลายทาง (โรงงานอาหารสัตว์) อยู่นอกพื้นที่ - ยังขาดการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเจรจาต่อรองกับผู้รับซื้อปลายทางโดยตรง
	ปัญหา Pain point	๑. ความรู้ไม่ทั่วถึง: เทคโนโลยีจากเกษตรกรต้นแบบ (IoT, การจัดการน้ำ/ดิน) ยังไม่กระจายสู่เกษตรกรส่วนใหญ่ (๖๖๐ ราย) ๒. ขาดการวางแผนการผลิตและการเงิน: ปลูกตามฤดูกาลและสภาพตลาดที่ไม่แน่นอน ๓. กลุ่มแปลงใหญ่ยังไม่เข้มแข็งเต็มที่ ในด้านการจัดการธุรกิจและตลาด	๑. ขาดมาตรฐานการรับซื้อที่ชัดเจนและเป็นธรรม (เช่น การวัดความชื้น การเกรด) ๒. ขาดการเชื่อมโยงข้อมูล ระหว่างความต้องการของปลายทางกับผู้รวบรวมและเกษตรกร	๑. เกษตรกรขาดข้อมูลและความเข้าใจ ในความต้องการของคุณภาพและมาตรฐานของตลาดปลายทาง ๒. ขาดตัวแทนหรือผู้นำกลุ่มที่แข็งแกร่ง ในการเจรจาธุรกิจกับผู้ซื้อรายใหญ่
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- E-Learning & Social Platform: สร้างชุมชนออนไลน์ให้เกษตรกร-เกษตรกรต้นแบบ-เกษตรกรทั่วไป แชรความรู้ วิดีโอสอนใช้ IoT, การจัดการดิน-ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ - Digital Extension & Advisory App: แอปให้คำแนะนำแบบเฉพาะเจาะจงตามช่วงเวลา (ปฏิทินการผลิต) และบันทึกต้นทุน (อ้างอิงตารางต้นทุน)	- Digital Standard & Traceability System: แอปช่วยบันทึกและตรวจสอบคุณภาพผลผลิตตั้งแต่แปลง (ข้อมูลการปลูก) ถึงจุดรับซื้อ (ความชื้น เกรด) สร้างความโปร่งใส - Training Platform for Collectors: เพิ่มทักษะด้านการจัดการคุณภาพการเก็บรักษาเบื้องต้น	- Digital Market Linkage & Contract Farming Module: ในแพลตฟอร์มกลาง เพื่อให้เกษตรกร/กลุ่มสามารถทำความเข้าใจข้อตกลง ส่งตัวอย่างคุณภาพดิจิทัล และติดตามการส่งมอบผลผลิต - Leadership & Business Skill Training (ออนไลน์/

		- Group Management Tools for Large Plots: แอปช่วยบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่ (สมาชิก กิจกรรมร่วม การซื้อรวมปัจจัยการผลิต)	และการเป็นสื่อกลางทางข้อมูล	ออฟไลน์) สำหรับคณะกรรมการกลุ่มแปลงใหญ่
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	- ใช้พันธุ์ลูกผสมคุณภาพให้ผลผลิตสูง - ใช้ปุ๋ยเคมีตามคำแนะนำ (๓ ครั้ง) - ปัญหาโรคและแมลงจัดการด้วยสารเคมีเมื่อจำเป็น - เก็บเกี่ยวด้วยรถเกี่ยวเมื่ออายุ ๑๑๐-๑๒๐ วัน	- เก็บเกี่ยวแล้วขนส่งไปขายที่จุดรับซื้อในพื้นที่ - ขาดขั้นตอนการจัดการหลังเก็บเกี่ยว (เช่น การลดความชื้น การคัดเกรด) ในระดับเกษตรกร/กลุ่ม	- สินค้าขายเป็นเมล็ดหรือฝักข้าวโพดแห้ง - เป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ คุณภาพถูกกำหนดโดยความชื้นและสิ่งเจือปน
	ปัญหา Pain point	๑. คุณภาพผลผลิตไม่สม่ำเสมอ: เนื่องจากความรู้และการจัดการปุ๋ย/น้ำที่ไม่เท่ากัน ๒. สูญเสียผลผลิตในแปลง จากปัจจัยภัยแล้งหรือการระบาดของศัตรูพืช ๓. ต้นทุนปุ๋ย/สารเคมีสูง (คิดเป็น ~๓๐% ของต้นทุนวัสดุ)	๑. การสูญเสียคุณภาพและปริมาณหลังเก็บเกี่ยว: เนื่องจากขาดการลดความชื้นและเก็บรักษาที่เหมาะสม ทำให้ราคาคตก ๒. ขาดระบบการคัดเกรดและมาตรฐานที่ชัดเจน ทำให้ถูกกดราคาได้ ๓. ข้อมูลคุณภาพ (เช่น ความชื้น) ไม่โปร่งใสระหว่างเกษตรกรและผู้รับซื้อ	๑. มูลค่าต่ำ: ขายเป็นวัตถุดิบราคาตามตลาดกลาง ๒. ขาดแบรนด์หรือการรับรอง ที่สร้างความน่าเชื่อถือและเพิ่มมูลค่า (เช่น ผลิตตาม GAP) ๓. อ่อนไหวต่อความผันผวนของราคาตลาดโลก
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	- Precision Agriculture Tools (Low-cost): เช่น ชุดตรวจวัด NPK ในดินแบบง่าย, App วินิจฉัยโรคจากภาพใบข้าวโพด - Fertilizer Calculator App: คำนวณปุ๋ยที่ต้องใช้ตามผลตรวจดินและเป้าหมายผลผลิต ช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ - Weather Advisory & Pest Alert: แจ้งเตือนสภาพอากาศและโอกาสการระบาดของศัตรูพืช	- Mobile Moisture Meter & Grading App: อุปกรณ์วัดความชื้นเมล็ดพันธุ์ร่วมกับแอป พร้อมแนะนำเกรดเบื้องต้น ให้เกษตรกรทราบคุณภาพก่อนขาย - Collaborative Drying/Storage Hub Model: ใช้แพลตฟอร์มบริหารจัดการจองใช้บริการเครื่องลดความชื้นหรือถังเก็บรวมของกลุ่มแปลงใหญ่ - Blockchain-based Traceability (เบื้องต้น):	- Quality Certification Support System: แอปช่วยบันทึกรับรองมาตรฐาน (เช่น GAP) โดยบันทึกข้อมูลการปฏิบัติในแปลงให้ครบถ้วน - Data Analytics for Market Intelligence: นำข้อมูลการผลิตและคุณภาพมาวิเคราะห์ เพื่อเสนอขายเป็นกลุ่มคุณภาพเฉพาะ (Premium Feed Corn) ผ่านแพลตฟอร์ม

			บันทึกข้อมูลการผลิตและ ความขึ้นเมื่อขาย สร้าง ความเชื่อมั่น	
--	--	--	---	--

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๕๐ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ชนิดสินค้า ข้าว

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับศักยภาพห่วงโซ่อุปทานข้าวอำเภอทุ่งศรีอุดมสู่เกษตรสมัยใหม่และยั่งยืน
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการแข่งขันในยุคดิจิทัลและเกษตรสมัยใหม่
๓. แนวทางการพัฒนา	โครงการนี้อยู่ภายใต้แนวทางการพัฒนาของจังหวัดอุบลราชธานี ในประเด็นการพัฒนาภาคการเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยเน้นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และส่งเสริมการตลาดเชิงรุก
๔. หลักการและเหตุผล	<p>อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานข้าวในพื้นที่ พบว่าเกษตรกรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ทั้งในมิติพื้นที่ มิติบุคคล และมิติสินค้า</p> <p>ในมิติพื้นที่ เกษตรกรประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ปัญหาการขาดแคลนน้ำ และความเสื่อมโทรมของดิน การจัดการคุณภาพข้าวเปลือกหลังการเก็บเกี่ยวยังขาดประสิทธิภาพ และช่องทางการตลาดสมัยใหม่ยังเข้าถึงได้จำกัด</p> <p>ในมิติบุคคล เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ขาดแคลนแรงงานรุ่นใหม่ และขาดทักษะในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล บุคลากรในองค์กรกลางน้ำขาดทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจและการตลาดดิจิทัล ขณะที่ผู้บริโภคใหม่มีความต้องการข้าวคุณภาพสูงและปลอดภัย แต่เกษตรกรยังขาดความเข้าใจในตลาดและการสร้างตราสินค้า</p> <p>ในมิติสินค้า แม้ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ จะมีคุณภาพสูง แต่ผลผลิตต่อไร่ยังไม่สูงเท่าที่ควร ปัญหาเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวที่ขาดประสิทธิภาพ และการขาดผลิตภัณฑ์แปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญ</p> <p>ด้วยเหตุผลดังกล่าว โครงการนี้จึงถูกจัดทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาและยกระดับศักยภาพของห่วงโซ่อุปทานข้าวในอำเภอทุ่งศรีอุดมอย่างเป็นระบบ โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน สร้างมูลค่าเพิ่ม และขยายช่องทางการตลาด</p>

	อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้มั่นคง ยั่งยืน และสามารถพึ่งพาตนเองได้ในยุคเกษตรสมัยใหม่
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอทุ่งศรีอุดม</p> <p>๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพข้าวเปลือกหลังการเก็บเกี่ยวและส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <p>๓. เพื่อขยายช่องทางการตลาดและสร้างตราสินค้าข้าวของอำเภอทุ่งศรีอุดมให้เป็นที่รู้จักและยอมรับ</p> <p>๔. เพื่อพัฒนาศักยภาพและทักษะของเกษตรกรและบุคลากรในห่วงโซ่อุปทานให้สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและบริหารจัดการธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>๑. ผลผลิตข้าวต่อไร่เพิ่มขึ้น ๑๐% จากค่าเฉลี่ยปัจจุบัน</p> <p>๒. ต้นทุนการผลิตข้าวลดลง ๕% จากค่าเฉลี่ยปัจจุบัน</p> <p>๓. สัดส่วนข้าวคุณภาพดีหลังการเก็บเกี่ยว เพิ่มขึ้น ๑๕%</p> <p>๔. จำนวนผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่ได้รับการพัฒนา อย่างน้อย ๓ ผลิตภัณฑ์</p> <p>๕. ยอดจำหน่ายข้าวผ่านช่องทางออนไลน์ เพิ่มขึ้น ๒๐%</p> <p>๖. จำนวนเกษตรกรที่เข้ารับการอบรมและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ๘๐% ของเกษตรกรเป้าหมาย</p> <p>๗. จำนวนสหกรณ์/วิสาหกิจชุมชนที่นำระบบบริหารจัดการมาใช้ ๑๐๐% ขององค์กรเป้าหมาย</p>
๗. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว สหกรณ์การเกษตร และวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวข้องกับข้าวในพื้นที่อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
๘. กิจกรรมหลัก	<p>๑. กิจกรรมด้านการผลิต (ต้นทาง)</p> <p>๑.๑ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านเกษตรแม่นยำ การใช้แอปพลิเคชัน Agri-Map, LDD On-farm, และแอปพลิเคชันพยากรณ์อากาศ</p> <p>๑.๒ ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีที่ได้รับการรับรอง</p> <p>๑.๓ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (Drone) เพื่อสำรวจและให้ปัจจัยการผลิต</p> <p>๒. กิจกรรมด้านการจัดการและแปรรูป (กลางทาง)</p> <p>๒.๑ จัดอบรมและให้คำปรึกษาด้านการจัดการคุณภาพข้าวเปลือกหลังการเก็บเกี่ยว การลดความชื้น และการจัดเก็บที่ได้มาตรฐาน</p> <p>๒.๒ สนับสนุนการลงทุนในเครื่องอบลดความชื้นขนาดเล็กสำหรับชุมชนและเทคโนโลยีการแปรรูปเบื้องต้น</p> <p>๓. กิจกรรมด้านการตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่ม (ปลายทาง)</p> <p>๓.๑ จัดอบรมด้านการตลาดดิจิทัล การสร้างตราสินค้า (Branding) และการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว</p>

	<p>๓.๒ ส่งเสริมการใช้แพลตฟอร์ม E-commerce และ Social Commerce เพื่อจำหน่ายสินค้า</p> <p>๓.๓ สนับสนุนการนำระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ด้วย QR Code มาใช้</p> <p>๓.๔ ส่งเสริมการขอรับรองมาตรฐานคุณภาพ เช่น GAP, Organic Thailand, หรือ Fair Trade</p>
๙. หน่วยงานดำเนินการ	<p>หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม</p> <p>หน่วยงานสนับสนุน : สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี สถานีพัฒนาที่ดิน สหกรณ์การเกษตรทุ่งศรีอุดม จำกัด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๗ จังหวัดอุบลราชธานี</p>
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๙ – ๒๕๗๑)
๑๑. งบประมาณ	<p>งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๙๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าล้านบาทถ้วน) โดยมีแหล่งที่มาของงบประมาณดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณรายจ่ายประจำปี กรมส่งเสริมการเกษตร ๑๐๐,๐๐๐ บาท - งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๕๐๐,๐๐๐ บาท - งบประมาณสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี ๓๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ชุมชนมีความรู้และคู่มือการทำเกษตรแม่นยำและเกษตรดิจิทัล ๒. เกษตรกรได้รับการอบรมและมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ ๓. เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีได้รับการกระจายและนำไปใช้ในการเพาะปลูก ๔. เครื่องอบลดความชื้นขนาดเล็กสำหรับชุมชนได้รับการติดตั้งและใช้งาน ๕. ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวที่มีมูลค่าเพิ่มได้รับการพัฒนาและทดลองตลาด ๖. ช่องทางการตลาดออนไลน์สำหรับสินค้าข้าวของอำเภอทุ่งศรีอุดมได้รับการจัดตั้ง ๗. ระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ด้วย QR Code ถูกนำมาใช้กับสินค้าข้าว ๘. สินค้าข้าวได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพ (GAP, Organic Thailand)
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เจริญปริมาณ <ol style="list-style-type: none"> ๑.๑ ผลผลิตข้าวต่อไร่เพิ่มขึ้น ๑๐% ส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ๑.๒ ต้นทุนการผลิตลดลง ๕% เพิ่มผลกำไรสุทธิให้เกษตรกร ๑.๓ สัดส่วนข้าวคุณภาพดีหลังการเก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น ๑๕% <p>ลดการสูญเสียและเพิ่มราคาจำหน่าย</p> ๑.๔ ยอดจำหน่ายข้าวผ่านช่องทางออนไลน์เพิ่มขึ้น ๒๐% ขยายฐานลูกค้าและเพิ่มอำนาจต่อรองทางการตลาด

	<p>๑.๕ จำนวนเกษตรกรที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรดิจิทัลเพิ่มขึ้น ๘๐% ของกลุ่มเป้าหมาย</p> <p>๒. เชิงคุณภาพ</p> <p>๒.๑ เกษตรกรมีความรู้ ทักษะ และความมั่นใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการผลิตและการตลาด</p> <p>๒.๒ สหกรณ์และวิสาหกิจชุมชนมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้</p> <p>๒.๓ สินค้าข้าวของอำเภอทุ่งศรีอุดมมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ มีความแตกต่าง และมีตราสินค้าที่แข็งแกร่ง</p> <p>๒.๔ ห่วงโซ่อุปทานข้าวในอำเภอทุ่งศรีอุดมมีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และสามารถปรับตัวเข้ากับบริบทของเกษตรสมัยใหม่และยุคดิจิทัลได้</p> <p>๒.๕ คุณภาพชีวิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอทุ่งศรีอุดมได้รับการยกระดับให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน</p>
--	---

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๕๑ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานมันสำปะหลังอำเภอทุ่งศรีอุดมแบบบูรณาการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อความยั่งยืนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยกระดับศักยภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรหลัก
๓. แนวทางการพัฒนา	โครงการอยู่ภายใต้แนวทางการพัฒนาจังหวัดอุบลราชธานี ด้าน "การพัฒนาเกษตรกรรมเชิงพาณิชย์และเกษตรสมัยใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม" ตามแผนพัฒนาจังหวัดฉบับปัจจุบัน
๔. หลักการและเหตุผล	<p>อำเภอทุ่งศรีอุดมมีพื้นที่ศักยภาพสำหรับปลูกมันสำปะหลังสูงถึง ๑๕๖,๐๐๑ ไร่ แต่มีการปลูกจริงเพียง ๑๘,๔๑๙ ไร่ (๓๒,๗๗๑ ไร่ในเขตเหมาะสม) โดยผลผลิตเฉลี่ย ๓,๔๙๖ กก./ไร่ มีเกษตรกรผู้ปลูก ๑,๗๖๐ ราย ปัจจุบันห่วงโซ่อุปทานประสบปัญหาในทุกมิติ ได้แก่ (๑) มิติพื้นที่: การใช้พื้นที่ไม่เหมาะสมตามศักยภาพ ระบบโลจิสติกส์รวบรวมผลผลิตไม่มีประสิทธิภาพ (๒) มิติคน: เกษตรกรขาดความรู้และเทคโนโลยีดิจิทัล อำนาจต่อรองต่ำ (๓) มิติสินค้า: มูลค่าต่ำจากการขายเป็นวัตถุดิบ การแปรรูปจำกัด การจัดการคุณภาพไม่ต่อเนื่อง</p> <p>เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ตามบทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร จึงได้กำหนดโครงการนี้ขึ้น โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลจากการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพลดต้นทุน เพิ่มมูลค่า และสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๕.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังโดยใช้พื้นที่ที่เหมาะสมตามศักยภาพและลดต้นทุนการผลิต</p> <p>๕.๒ เพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการรวบรวมผลผลิตให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเป็นธรรม</p> <p>๕.๓ เพื่อส่งเสริมการแปรรูปพื้นฐานและสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของชุมชน</p> <p>๕.๔ เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและเครือข่ายองค์กรเกษตรกรด้านเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการคุณภาพ และการตลาด</p>
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>๖.๑ เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย ๒๐๐ ราย ปรับเปลี่ยน/เริ่มปลูกในพื้นที่เหมาะสมตามคำแนะนำจากแอปพลิเคชัน</p> <p>๖.๒ รายได้สุทธิของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕</p> <p>๖.๓ เกิดแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ๓ แพลตฟอร์ม (การผลิต/โลจิสติกส์/ตลาด) และมีผู้ใช้งานรวมไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ราย</p> <p>๖.๔ เกิดผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมันสำปะหลังที่พัฒนาขึ้นใหม่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒ ผลิตภัณฑ์</p> <p>๖.๕ เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องในระบบห่วงโซ่อุปทาน ๓๐๐ คน ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัลและการจัดการ</p>

๗. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลกุดเรือ ตำบลโคกขำระะ ตำบลนาเกษม ตำบลนาห่อม และตำบลหนองอ้อม อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยเริ่มดำเนินการในพื้นที่แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ๔ แห่ง และขยายผลสู่เกษตรกรรายย่อยในชุมชน
๘. กิจกรรมหลัก	<p>๘.๑ กิจกรรมพัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มและเครื่องมือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชัน "แผนที่เกษตรดิจิทัลอำเภอทุ่งศรีอุดม" - ออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มจัดการโลจิสติกส์และตลาดออนไลน์ร่วมกัน <p>๘.๒ กิจกรรมส่งเสริมการผลิตและจัดการคุณภาพต้นทาง</p> <ul style="list-style-type: none"> - อบรมเชิงปฏิบัติการการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการแปลงและบันทึกการผลิต - จัดทำและส่งเสริมการใช้ "แนวทางปฏิบัติทางการปลูกที่ดี (GAP) ดิจิทัล" สำหรับพื้นที่ <p>๘.๓ กิจกรรมพัฒนาระบบกลางทางและปลายทาง</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างต้นแบบระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) แบบง่ายด้วย QR Code - อบรมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแปรรูปและสร้างแบรนด์สินค้าชุมชน <p>๘.๔ กิจกรรมสร้างเครือข่ายและขับเคลื่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งและขับเคลื่อน "คณะทำงานพัฒนาห่วงโซ่อุปทานมันสำปะหลังอำเภอทุ่งศรีอุดม" - จัดงานแสดงและเชื่อมโยงตลาด (Market Matching) ระหว่างเกษตรกรและผู้ซื้อ
๙. หน่วยงานดำเนินการ	<p>๙.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก: สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม ร่วมกับองค์กรเกษตรกรในพื้นที่ (แปลงใหญ่มันสำปะหลัง และสหกรณ์การเกษตร)</p> <p>๙.๒ หน่วยงานร่วมดำเนินการ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี - ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุบลราชธานี - มหาวิทยาลัยในพื้นที่ (ให้คำปรึกษาด้านเทคโนโลยี) - สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (ETDA) หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ให้คำปรึกษาด้านแพลตฟอร์มดิจิทัล)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	<p>งบประมาณรวม: ๙๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>แหล่งที่มา:</p> <ul style="list-style-type: none"> • งบประมาณรายจ่ายประจำปี กรมส่งเสริมการเกษตร ๑๐๐,๐๐๐ บาท • งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๕๐๐,๐๐๐ บาท • งบประมาณสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี ๓๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑๒.๑ แอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน จำนวน ๓ ระบบ

	<p>๑๒.๒ เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ๓๐๐ คน ได้รับการฝึกอบรมและใช้เครื่องมือดิจิทัลได้</p> <p>๑๒.๓ เกิดคณะทำงานขับเคลื่อนห่วงโซ่อุปทานระดับอำเภอ ๑ คณะ</p> <p>๑๒.๔ เกิดผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมันสำปะหลังต้นแบบ ๒ ผลิตภัณฑ์ และช่องทางการตลาดออนไลน์</p> <p>๑๒.๕ คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ดิจิทัลสำหรับห่วงโซ่อุปทานมันสำปะหลังพื้นที่อำเภอทุ่งศรีอุดม ๑ ชุด</p>
<p>๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)</p>	<p>๑๓.๑ เติบโตปริมาณ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้นทุนการรวบรวมและขนส่งผลผลิตของกลุ่มเป้าหมายลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ - มูลค่าผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลังในพื้นที่ (ทั้งสดและแปรรูป) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ - เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีช่องทางการขายเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑ ช่องทาง <p>๑๓.๒ เติบโตคุณภาพ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกิดระบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานมันสำปะหลังในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และเกษตรกรมีส่วนร่วม - เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ ทักษะดิจิทัล และความมั่นใจในการบริหารจัดการการผลิตและการตลาดมากขึ้น - ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอำเภอทุ่งศรีอุดมมีเอกลักษณ์ ได้รับการรับรู้ถึงคุณค่า และมีมาตรฐานที่ตรวจสอบย้อนกลับได้ - ความร่วมมือระหว่างภาคเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนในพื้นที่เข้มแข็งขึ้น

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๕๒ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อำเภอทุ่งศรีอุดม แบบบูรณาการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ทันสมัยและยั่งยืน
๓. แนวทางการพัฒนา	โครงการอยู่ภายใต้แนวทางการพัฒนา "การเกษตรและความมั่นคงทาง อาหาร" ตามแผนพัฒนาจังหวัดอุบลราชธานี
๔. หลักการและเหตุผล	<p>อำเภอทุ่งศรีอุดมมีพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ระดับ S๑-S๓) จำนวน ๖๔,๗๗๔ ไร่ แต่มีการปลูกจริงเพียง ๕,๐๓๖ ไร่ (คิดเป็น ร้อยละ ๗.๘ เท่านั้น) แสดงถึงการไม่เต็มศักยภาพ โดยมีเกษตรกร ปลูก ๖๖๐ ราย กระจายใน ๕ ตำบล ผลผลิตเฉลี่ยอยู่ที่ ๑,๒๓๘ กิโลกรัม ต่อไร่ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่ควรเป็นได้ การผลิตส่วนใหญ่ยังพึ่งพาน้ำฝน การใช้แรงงานคน และเทคโนโลยีพื้นฐาน ส่งผลให้ผลผลิตไม่สม่ำเสมอและมีความเสี่ยงสูง</p> <p>จากข้อมูลพบว่า ห่วงโซ่คุณค่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ยังมีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ (๑) ต้นทาง: การเข้าถึงเทคโนโลยีการผลิตที่แม่นยำ และการจัดการน้ำมีจำกัด (๒) กลางทาง: จุดรับซื้อมีเพียง ๔ แห่ง ระบบโลจิสติกส์และมาตรฐานการรับซื้อขาดความโปร่งใส (๓) ปลายทาง: ขาดการแปรรูปสร้างมูลค่าในพื้นที่ เกษตรกรส่วนใหญ่ขายเป็นวัตถุดิบซึ่งมีอำนาจต่อรองต่ำและอ่อนไหวต่อความผันผวนของราคา แม้พื้นที่จะมีเกษตรกรต้นแบบและกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพด ๔ กลุ่ม แต่ความรู้ และการจัดการยังไม่กระจาย อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ</p> <p>เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน เพิ่มมูลค่า และสร้างความยั่งยืนให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอทุ่งศรีอุดม จำเป็นต้องมีการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าแบบบูรณาการ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงและเพิ่มประสิทธิภาพทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนการผลิต การจัดการคุณภาพ การลดความสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ไปจนถึงการเชื่อมต่อกับตลาดอย่างเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ และแผนพัฒนาเกษตรดิจิทัลของประเทศ</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๕.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้ได้มาตรฐาน และลดต้นทุนการผลิต</p> <p>๕.๒ เพื่อพัฒนาระบบรวบรวม จัดการคุณภาพ และโลจิสติกส์หลังการเก็บเกี่ยวที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ</p> <p>๕.๓ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรและสร้างการเชื่อมโยงกับตลาดที่ได้ราคายุติธรรม</p>

	๕.๔ เพื่อส่งเสริมการใช้พื้นที่ปลูกตามศักยภาพ (Zoning) และเทคโนโลยีเกษตรดิจิทัลอย่างเหมาะสม
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>๖.๑ เกษตรกรในกลุ่มเป้าหมาย ๒๐๐ ราย ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและใช้เครื่องมือดิจิทัลในการผลิต</p> <p>๖.๒ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในเขตพื้นที่เหมาะสม (S๑-S๒) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๕ จากฐานปี ๒๕๖๙ (จาก ๑๒,๒๘๙ เป็น ๑๔,๑๓๒ ไร่)</p> <p>๖.๓ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐ (จาก ๑,๒๓๘ เป็น ๑,๓๖๒ กิโลกรัมต่อไร่)</p> <p>๖.๔ ต้นทุนการผลิตต่อไร่ของกลุ่มเป้าหมายลดลงร้อยละ ๕ (จาก ๘,๕๒๐ บาท เป็น ๘,๐๙๔ บาทต่อไร่)</p> <p>๖.๕ เกิดช่องทางการจัดจำหน่ายทางเลือกผ่านระบบดิจิทัลหรือสัญญาการผลิต (Contract Farming) อย่างน้อย ๑ ช่องทาง</p> <p>๖.๖ กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้ง ๔ กลุ่ม มีระบบจัดการข้อมูลและติดตามผลผลิตแบบดิจิทัล</p>
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี โดยมุ่งเน้นตำบลที่มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลัก ๕ ตำบล ได้แก่ หนองอ้อม นาเกษม กุดเรือ โคกชำแระ และนาห่อม
๘. กิจกรรมหลัก	<p>๘.๑ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพการผลิตดิจิทัล: จัดฝึกอบรมและสร้างชุมชนออนไลน์สำหรับเกษตรกร จัดทำแผนที่แนะนำการใช้พื้นที่ (Digital Zoning Map) สาธิตและให้บริการปรึกษาการใช้เทคโนโลยีเกษตรดิจิทัลราคาประหยัด (เช่น ชุดตรวจวัดดินเบื้องต้น แอปคำนวณปุ๋ย) พัฒนากลุ่มเกษตรกรต้นแบบเป็น "ผู้นำดิจิทัล"</p> <p>๘.๒ กิจกรรมส่งเสริมการจัดการหลังเก็บเกี่ยวและโลจิสติกส์: ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้ง/พัฒนาศูนย์รวบรวมและจัดการคุณภาพของกลุ่มแปลงใหญ่ (เช่น เครื่องวัดความชื้นแบบพกพา) พัฒนาแพลตฟอร์มเชื่อมโยงการขนส่งในพื้นที่ (Local Agri-Logistics Platform) และจัดฝึกอบรมมาตรฐานการรับซื้อและการจัดการคุณภาพให้กับผู้รวบรวม</p> <p>๘.๓ กิจกรรมสร้างการเชื่อมโยงตลาดและพัฒนาธุรกิจกลุ่ม: จัดฝึกอบรมการทำธุรกิจและเจรจาต่อรอง จัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามคุณภาพผลผลิตแบบดิจิทัล (Digital Traceability) สำหรับกลุ่ม จัดกิจกรรมเชื่อมโยงธุรกิจ (Business Matching) กับผู้รับซื้อปลายทางหรือโรงงานแปรรูปผ่านระบบออนไลน์และออฟไลน์</p> <p>๘.๔ กิจกรรมพัฒนาระบบสารสนเทศและแพลตฟอร์มสนับสนุน: พัฒนาและติดตั้งแพลตฟอร์มกลาง (Web/Application) สำหรับเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยโมดูลต่างๆ เช่น ข้อมูลการผลิตเฉพาะพื้นที่ (Agri-Map) เครื่องมือบันทึกและวิเคราะห์ต้นทุน-ผลผลิต (Digital Farm Record) ข้อมูลราคาซื้อขายและข่าวสารการตลาด และช่องทางการจำหน่ายออนไลน์</p>

๙. หน่วยงานดำเนินการ	<p>๙.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก: สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม</p> <p>๙.๒ หน่วยงานร่วมดำเนินการและสนับสนุน:</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานเกษตรจังหวัดอุบลราชธานี - ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุบลราชธานี - สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอทุ่งศรีอุดม - องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เป้าหมาย - สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลประจำจังหวัด (DEPA) - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาทุ่งศรีอุดม
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	<p>งบประมาณทั้งโครงการ : ๓๕๐,๐๐๐ บาท (สามห้าหมื่นแสนบาทถ้วน)</p> <p>แหล่งที่มาของงบประมาณ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๕๐,๐๐๐ บาท • งบประมาณจากแผนงานงบประมาณ กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	<p>๑๒.๑ แผนที่แนะนำการใช้พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตามความเหมาะสมระดับตำบล (Digital Zoning Map)</p> <p>๑๒.๒ แพลตฟอร์มกลางและแอปพลิเคชันสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในอำเภอทุ่งศรีอุดม</p> <p>๑๒.๓ เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ๒๐๐ ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพผ่านการฝึกอบรมและการใช้เครื่องมือดิจิทัล</p> <p>๑๒.๔ คู่มือและคลิปวิดีโอความรู้ด้านการผลิต การจัดการหลังเก็บเกี่ยว และการตลาดดิจิทัล</p> <p>๑๒.๕ ศูนย์เรียนรู้ดิจิทัลในกลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๒ ศูนย์</p> <p>๑๒.๖ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและแผนพัฒนารัฐกิจสำหรับกลุ่มเกษตรกร</p>
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	<p>๑๓.๑ เชิงปริมาณ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีผลผลิตเพิ่มขึ้นและต้นทุนการผลิตต่อหน่วยลดลงตามตัวชี้วัด - มูลค่ารวมของผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่เพิ่มขึ้นจากฐานการผลิตที่สูงขึ้น - เกิดธุรกรรมทางการเกษตรผ่านช่องทางดิจิทัลหรือสัญญาผลิตที่ได้ราคาดีขึ้น <p>๑๓.๒ เชิงคุณภาพ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรมีองค์ความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลพื้นฐานเพื่อการตัดสินใจทางการผลิตและการตลาด - ระบบห่วงโซ่คุณค่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่มีประสิทธิภาพและความ

	<p>โปร่งใสมากขึ้น ลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรในพื้นที่เข้มแข็งขึ้น มีความสามารถในการบริหารจัดการและต่อรองธุรกิจได้ดีขึ้น - เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรของพื้นที่อย่างยั่งยืน - พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ถูกใช้ตามศักยภาพมากขึ้น ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรที่ดินอย่างเหมาะสม
--	--

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอทุ่งศรีอุดม, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๕๓ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่งงบประมาณ	ปีที่ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการยกระดับศักยภาพห่วงโซ่อุปทานข้าวอำเภอทุ่งศรีอุดมสู่เกษตรสมัยใหม่และยั่งยืน	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรผู้ปลูกข้าว สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่อำเภอทุ่งศรีอุดม - งบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท - ความรู้และเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ (เกษตรแม่นยำ ดิจิทัล แอปพลิเคชัน) - เครื่องอบลดความชื้น เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี - บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่น 	<p>๓.๑ ด้านการผลิต (ต้นทาง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - อบรมเกษตรกรแม่นยำ การใช้อุปพลิเคชัน Agri-Map, LDD On-farm, พยากรณ์อากาศ - ส่งเสริมเมล็ดพันธุ์คุณภาพดี - สนับสนุนการใช้ Drone สำรวจและให้ปัจจัยการผลิต <p>๓.๒ ด้านการจัดการและแปรรูป (กลางทาง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - อบรมการจัดการคุณภาพหลังเก็บเกี่ยว การลดความชื้น และการจัดเก็บ <p>๓.๓ ด้านการตลาดและมูลค่าเพิ่ม (ปลายทาง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - อบรมการตลาดดิจิทัล การสร้างตราสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป - ส่งเสริมการขายออนไลน์ผ่าน E-commerce/Social 	<ul style="list-style-type: none"> - ชุดความรู้และคู่มือเกษตรกรแม่นยำ/เกษตรดิจิทัล - เกษตรกรได้รับการอบรมและเข้าใจเทคโนโลยีสมัยใหม่ - เมล็ดพันธุ์คุณภาพดีถูกกระจายและใช้ปลูก - พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าวและทดลองตลาด - จัดตั้งช่องทางตลาดออนไลน์สำหรับข้าวท้องถิ่น - ใช้ระบบตรวจสอบย้อนกลับด้วย QR Code - สินค้าข้าวได้รับรองมาตรฐาน GAP, Organic Thailand 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตข้าวต่อไร่เพิ่มขึ้น ๑๐% - ต้นทุนการผลิตลดลง ๕% - สัดส่วนข้าวคุณภาพดีหลังเก็บเกี่ยวเพิ่ม ๑๕% - ยอดขายออนไลน์เพิ่มขึ้น ๒๐% - เกษตรกร ๘๐% ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล - สหกรณ์/วิสาหกิจชุมชน ๑๐๐% ใช้ระบบบริหารจัดการ 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรมีรายได้และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน - ห่วงโซ่อุปทานข้าวเข้มแข็ง สามารถปรับตัวสู่เกษตรสมัยใหม่และดิจิทัล - สินค้าข้าวมีตราสินค้าแข็งแกร่ง เป็นที่ยอมรับในตลาด - เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ในยุคเกษตรสมัยใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณกรมส่งเสริมการเกษตร: ๑๐๐,๐๐๐ บาท - งบประมาณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ๕๐๐,๐๐๐ บาท - งบประมาณสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี: ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวม: ๙๐๐,๐๐๐ บาท 	๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๙ - ๒๕๗๑)

		Commerce - นำระบบตรวจสอบย้อนกลับด้วย QR Code มาใช้ - ส่งเสริมขอรับรองมาตรฐาน GAP, Organic Thailand, Fair Trade					
โครงการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานมันสำปะหลังอำเภอทุ่งศรีอุดมแบบบูรณาการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อความยั่งยืนและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน	<p>๑. งบประมาณ: ๙๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>๒. บุคลากร: - เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร/นักวิชาการ - เกษตรกรต้นแบบ ๓ ราย - เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ๒๐๐ ราย</p> <p>- ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีจากมหาวิทยาลัย/หน่วยงานภาครัฐ</p> <p>๓. ข้อมูลและทรัพยากร: - ข้อมูลพื้นที่ศักยภาพและพื้นที่ปลูกจริง - ข้อมูลองค์กรเกษตรกร (แปลงใหญ่ ๔ แห่ง, จุดรับซื้อ ๕ แห่ง)</p> <p>- โครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT พื้นฐาน</p> <p>๔. เครื่องมือและเทคโนโลยี: - ซอฟต์แวร์พัฒนาแอปพลิเคชันและแพลตฟอร์ม</p>	<p>๑. พัฒนาดิจิทัลแพลตฟอร์มและเครื่องมือ: - ออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชัน "แผนที่เกษตรดิจิทัลอำเภอทุ่งศรีอุดม" - ออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มจัดการโลจิสติกส์และตลาดออนไลน์ร่วมกัน</p> <p>๒. ส่งเสริมการผลิตและจัดการคุณภาพต้นทาง: - จัดอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการแปลง - จัดทำและส่งเสริมการใช้ "แนวทางปฏิบัติทางการปลูกที่ดี (GAP) ดิจิทัล"</p> <p>๓. พัฒนาระบบกลางทางและปลายทาง: - สร้างต้นแบบระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) แบบง่าย</p>	<p>๑. แอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับพัฒนาห่วงโซ่อุปทานจำนวน ๓ ระบบ</p> <p>๒. เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้อง ๓๐๐ คนได้รับการฝึกอบรมและสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลได้</p> <p>๓. คณะทำงานขับเคลื่อนห่วงโซ่อุปทานระดับอำเภอจำนวน ๑ คณะ</p> <p>๔. ผลผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมันสำปะหลังต้นแบบจำนวน ๒ ผลผลิตภัณฑ์พร้อมช่องทางการตลาดออนไลน์</p> <p>๕. คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ดิจิทัลสำหรับห่วงโซ่อุปทาน จำนวน ๑ ชุด</p>	<p>เชิงปริมาณ: ๑. เกษตรกร ๒๐๐ รายปรับเปลี่ยน/เริ่มปลูกในพื้นที่เหมาะสมตามคำแนะนำดิจิทัล</p> <p>๒. ต้นทุนการรวบรวมและขนส่งผลผลิตของกลุ่มเป้าหมายลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐</p> <p>๓. มูลค่าผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลังในพื้นที่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐</p> <p>๔. รายได้สุทธิของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕</p> <p>๕. เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีช่องทางการขายเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑ ช่องทาง</p>	<p>๑. พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในเขตเหมาะสมตามศักยภาพเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๒๕</p> <p>๒. ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรในพื้นที่เพิ่มเป็นไม่น้อยกว่า ๔,๐๐๐ กก./ไร่</p> <p>๓. อำเภอทุ่งศรีอุดมเป็นแหล่งผลิตมันสำปะหลังคุณภาพที่มีแบรนด์ชุมชนและมีชื่อเสียงในระดับภูมิภาค</p> <p>๔. เกษตรกรมีอาชีพมั่นคง ยั่งยืน และพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น</p> <p>๕. เกิดโมเดลการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานเกษตรดิจิทัลที่เป็นต้นแบบและสามารถ</p>	<p>๑. งบประมาณรายจ่ายประจำปี กรมส่งเสริมการเกษตร: ๑๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>๒. งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ๕๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>๓. งบประมาณสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี: ๓๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>รวมงบประมาณทั้งสิ้น: ๙๐๐,๐๐๐ บาท</p>	ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙ (ระยะเวลาดำเนินการ ๑๒ เดือน)

	- อุปกรณ์จัดฝึกอบรมและ สาริต	ด้วย QR Code - อบรมและพัฒนาศักยภาพ กลุ่มแปรรูปและสร้างแบ รนดิสินค้าชุมชน ๔. สร้างเครือข่ายและ ขับเคลื่อน: - จัดตั้งและขับเคลื่อน คณะทำงานพัฒนาห่วงโซ่ อุปทานระดับอำเภอ - จัดงานแสดงและเชื่อมโยง ตลาด (Market Matching)		เชิงคุณภาพ: ๑. เกิดระบบการจัดการ ห่วงโซ่อุปทานที่มี ประสิทธิภาพ โปร่งใส และเกษตรกรมีส่วนร่วม ๒. เกษตรกรและองค์กร เกษตรกรมีความรู้ ทักษะ ดิจิทัล และความมั่นใจใน การบริหารจัดการมาก ขึ้น ๓. ผลิตภัณฑ์มี เอกลักษณ์ ได้รับการรับรู้ ถึงคุณค่า และมี มาตรฐานที่ตรวจสอบ ย้อนกลับได้	ขยายผลสู่สินค้าเกษตร อื่นในพื้นที่ได้		
โครงการพัฒนาห่วง โซ่คุณค่าข้าวโพด เลี้ยงสัตว์อำเภอทุ่ง ศรีอุดมแบบบูรณา การด้วยเทคโนโลยี ดิจิทัล	๑. บุคลากร/ ผู้รับผิดชอบ: เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร, นักวิชาการเกษตร, เกษตรกร ต้นแบบ ๖ ราย, คณะทำงาน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒. งบประมาณ: ๓๕๐,๐๐๐ บาท ๓. ความรู้/ข้อมูล: ข้อมูล พื้นที่ศักยภาพ (Agri-Map), ข้อมูลต้นทุนการผลิต, ข้อมูล วิถีตลาด, องค์ความรู้จาก เกษตรกรต้นแบบและ	๑. การพัฒนาศักยภาพการ ผลิตดิจิทัล: - จัดทำแผนที่แนะนำการใช้ พื้นที่ (Digital Zoning Map) - ฝึกอบรมและสร้างชุมชน ออนไลน์สำหรับเกษตรกร - สาธิตการใช้เทคโนโลยี เกษตรดิจิทัล (แอปคำนวณ ปุ๋ย, ชุดตรวจวัดดิน) - พัฒนาเกษตรกรต้นแบบ เป็น "ผู้นำดิจิทัล" ๒. การจัดการหลังเก็บเกี่ยว	๑. แผนที่ดิจิทัล แนะนำ การใช้พื้นที่ปลูกข้าวโพด ระดับตำบล ๒. แพลตฟอร์มกลางและ แอปพลิเคชัน สำหรับ เกษตรกรในพื้นที่ ๓. เกษตรกร ๒๐๐ ราย ได้รับการพัฒนา ศักยภาพผ่านการฝึกอบรม และการใช้เครื่องมือดิจิทัล ๔. สื่อความรู้ (คู่มือ, คลิป วิดีโอ) ด้านการผลิตและ การตลาดดิจิทัล	๑. เกษตรกร กลุ่มเป้าหมาย มีผลผลิต ต่อไร่เพิ่มขึ้น $\geq ๑๐\%$ และต้นทุนการผลิตต่อไร่ ลดลง $\geq ๕\%$ ๒. พื้นที่ปลูกในเขต S๑- S๒ เพิ่มขึ้น $\geq ๑๕\%$ ๓. กลุ่มแปลงใหญ่ ๔ กลุ่ม มีระบบจัดการ ข้อมูลดิจิทัลและสามารถ ดำเนินธุรกิจได้อย่างเป็น ระบบมากขึ้น ๔. เกิดช่องทางการจัด	๑. อาชีพการปลูก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน พื้นที่มั่นคงและยั่งยืน ขึ้น เกษตรกรมีรายได้ สุทธิเพิ่มขึ้นอย่าง ชัดเจน ๒. ห่วงโซ่คุณค่า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอทุ่งศรีอุดมมี ประสิทธิภาพ เป็นที่ ยอมรับในระดับ จังหวัด/ภูมิภาค ลดการ สูญเสียในทุกขั้นตอน	๑. งบประมาณประจำปี ขององค์ปกครองส่วน ท้องถิ่น(๒๕๐,๐๐๐ บาท) ๒. งบประมาณกรม ส่งเสริมการเกษตร (๑๐๐,๐๐๐ บาท) รวมงบประมาณ: ๓๕๐,๐๐๐ บาท	ปีงบประมาณ ๒๕๖๙ (ระยะเวลา ดำเนินการ ๑๒ เดือน: ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙)

	<p>งานวิจัย</p> <p>๔. โครงสร้างพื้นฐาน/เทคโนโลยี: อินเทอร์เน็ต, สมาร์ทโฟน/แท็บเล็ต, ซอฟต์แวร์พัฒนาระบบ, อุปกรณ์ IoT นวัตกรรม, เครื่องวัดความชื้นแบบดิจิทัลเบื้องต้น</p> <p>๕. เครือข่ายความร่วมมือ: สำนักงานเกษตรอำเภอ, อบต., สถาบันการศึกษา, กลุ่มแปลงใหญ่ ๔ กลุ่ม, ผู้รับซื้อในพื้นที่</p>	<p>และโลจิสติกส์ดิจิทัล:</p> <ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการจัดตั้ง/พัฒนาศูนย์จัดการคุณภาพของกลุ่มแปลงใหญ่ - จัดฝึกอบรมมาตรฐานการรับซื้อและการจัดการคุณภาพ - พัฒนาแพลตฟอร์มเชื่อมโยงการขนส่งในพื้นที่ (Local Agri-Logistics Platform) <p>๓. การสร้างการเชื่อมโยงตลาดและพัฒนาธุรกิจกลุ่ม:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฝึกอบรมการทำธุรกิจและเจรจาต่อรอง - พัฒนาระบบติดตามคุณภาพผลผลิตแบบดิจิทัล (Digital Traceability) - จัดกิจกรรม Business Matching กับผู้รับซื้อปลายทาง <p>๔. การพัฒนาระบบสารสนเทศสนับสนุน:</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาและติดตั้งแพลตฟอร์มกลาง (Web/App) สำหรับเกษตรกร 	<p>๕. ศูนย์เรียนรู้ดิจิทัล ในกลุ่มแปลงใหญ่ จำนวน ๒ ศูนย์</p> <p>๖. รายงานข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และแผนพัฒนาธุรกิจกลุ่ม</p>	<p>จำหน่ายทางเลือก ผ่านระบบดิจิทัลหรือ Contract Farming อย่างน้อย ๑ ช่องทาง</p> <p>๕. มาตรฐานและความโปร่งใส ในระบบรับซื้อผลผลิตดีขึ้น (มีการวัดความชื้นและบันทึกข้อมูลดิจิทัล)</p>	<p>๓. เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ มีอำนาจต่อรองในตลาด และสามารถปรับตัวกับความผันผวนได้ดี</p> <p>๔. ทรัพยากรที่ดินและน้ำถูกใช้ตามศักยภาพอย่างเหมาะสม ส่งเสริมการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ (Zoning)</p> <p>๕. พื้นที่อำเภอทุ่งศรีอุดมเป็นแบบอย่าง (Model) ในการพัฒนาห่วงโซ่คุณค่าสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับพื้นที่อื่น</p>		
--	--	---	--	--	--	--	--

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง.(๒๕๖๘). สำนักทะเบียนอำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี.จำนวนประชากร
ในอำเภอทุ่งศรีอุดม. กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงคมนาคม.(๒๕๖๑). แผนที่โครงข่ายคมนาคมรายจังหวัด (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์). สืบค้นจาก
<https://giportal.mot.go.th/tools/sharing/rest/content/items/๕d๒๔๔๗๒๑f๔๔๖๘๙๔๔๑๙๒๑๖๘๘๕๖๑๔๔d/data>
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี-
แห่งชาติ (สวทช.) และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC). Agri-Map
เป็นแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก. สืบค้นจาก [https://www.moac.go.th/moac-news-
preview-๓๙๑๑๙๑๗๙๑๓๕๔](https://www.moac.go.th/moac-news-preview-๓๙๑๑๙๑๗๙๑๓๕๔)
- กรมชลประทาน. ข้อมูลโครงการอ่างเก็บน้ำ. สืบค้นจาก
http://ridceo.rid.go.th/khonkaen/datamid/pm_lompai.html
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๘. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร
สืบค้นจาก <https://production.doae.go.th/>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๘. รายงานผลการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกรผ่านระบบ ทบก.
และแอปพลิเคชัน DOAE Farmbook ปี ๒๕๖๘. สืบค้นจาก
http://farmer.doae.go.th/ecoplant/eco_report/report_fmddfbd_ap/๓๔/๒๐/
- กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๖๗. Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand) Farmer Map.
สืบค้น จาก https://aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๕
- ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง.ม.ป.ป. . ฝน ๓๐ ปี รายอำเภอ จังหวัดอุบลราชธานี.
สืบค้นจาก <http://www.ubonmet.tmd.go.th/files/MetInfo/๐๑.pdf>
- ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง.๒๕๖๘. อุณหภูมิสูงสุด ๑๐ ปี รายอำเภอ จังหวัด
อุบลราชธานี. สืบค้นจาก <http://www.ubonmet.tmd.go.th/files/MetInfo/๐๑.pdf>
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี. ๒๕๖๖.สารสนเทศกลุ่มเกษตรกร. สืบค้นจาก
<https://ubonratchathani.web.cpd.go.th/other-menu/plansongseam-sahakhon๖๕.html>
- สันติ ภัยหลบลี้. ๒๕๖๒. ๗๗ อุบลราชธานี : ภูมิศาสตร์แผนที่. สืบค้นจาก
<https://www.mitrearth.org/category/map/> สืบค้นเมื่อ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙